Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган

№ 140 (7. 529) ◆ 1991 йил 24 июль, чоршанба ◆ Нархи 8 тийин

Насиба Жўраева «Ташгортрикотажбит» 5-тикувчилик бўлимининг энг моҳир гул тўқувчиларидан бири саналади. Ўз касбининг устаси бўлган бу чевар 17 йилдан бери самарали меҳнат қилиб, корхона муваффақиятига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Тўлқин Каримов сурати.

Партия турмуши

Мустаҳкам ишонч

«Ташстройтранс» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтган йил мобайнида 14 киши партия сафига аъзоликка қабул қилинганди. Бу йилнинг ўтган ярим йили ичида мазкур ишлаб чиқариш коммунистларининг сони яна 13 тага кўпайди. Кўриниб турибдики, бирлашмада партия сафининг ўсиш суръати анча юқори. Хўш, бунга қандай эришиляпти? Шу савол билан мухбиримиз бирлашма партия қўмитаси котиби Эргаш Рафиқжонович Самиғжоновга мурожаат қилди.

— Ҳозирда бутун мамлакатимиз ҳаётида, жумладан, партия ҳаётида ҳам иқтисодий-сиёсий тангликлар рўй бераётгани ҳеч кимга сир эмас.

Бинобарин, шундай мураккаб вазиятда партияни қўллаб-қувватлаш. унинг нуфузини ошириш ҳамда партия ишига мустаҳкам ишонч ва эътиқод билан қараб, унинг сафига аъзо бўлишнинг ўзи катта гап.

Бирлашмамизнинг 9-автокорхонасига қарашли болалар комбинатидан бир йўла саккиз кишининг партияга аъзо бўлиши ҳақидаги аризасини кўриб, гапнинг очиғи, жуда қувониб кетдим. Сабаби, илгари бу ерда бирорта ҳам коммунист йўқ эди. Авваллари партия сафига аъзоликка асосан ишлаб чиқаришлардан ишчилар қабул қилинар, хизматчиларга эътибор камроқ эди. Ҳозирга келиб бунга алоҳида аҳамият бериладиган бўлди. Бу сафар партия сафига аъзоликка ўтганлар ичида турли ёшдаги, турли хил вазифани бажарувчи кишилар бор. Масалан, 1-автокорхонадан Маҳмуд Болтабоев, Саттор Исломов, Фахриддин Напасов ва Носиржон Муродовлар илғор ҳайдовчилардан. Болалар комбинатидан партияга аъзо бўлганлар эса асосан аёллар бўлиб, уларнинг ҳам бештаси ишчи, қолганлари хизматчилар.

Бугунги мураккаб вазиятда партия ҳаётидаги энг муҳим масалани ҳал этишга эътиборни қаратиш зарур, деб ўйлайман. У ҳам бўлса ҳозирги иқтисодий-сиёсий танглик вазиятида партия сафларини эътиқодли, содиқ коммунистлар ҳисобига мустаҳкамлаш, партияга қабул вақтида сонга эмас, сифатга эътиборни қаратиш, яъни коммунист деган номга муносиб кишиларни аъзоликка қабул қилишдан иборат. Шунга биноан бу сафар ҳам партия сафига кирувчи — 13 киши билан шахсан суҳбат ўтказиб, уларнинг эътиқоди чин эканига, қарори қатъий эканига ишонч ҳосил қилдим. Зеро, мустаҳкам ишонч бўлган жойдагина кўзланган мақсадга эришиш мумкин.

Ҳа, шубҳасиз бирлашмада партия сафининг ўсиш суръати юқори эканлигининг асл сабаби ҳам эътиқодга мустаҳкам ишонч бўлса керак.

Суҳбатдош Зулфия ДЎСМУҲАМЕДОВА.

Касаба уюшмаси ҳаёти

БИР ЙЎЛА УЧ МИНГ СЎМГАЧА

МАМЛАКАТИМИЗ ҳаётида рўй берган ижтимоий-сиёсий воқеалар корхона, муассасалар олдига бир қатор муаммоларни қўймоқда. Жумладан, нарх-навонинг ошиб кетиши эндиликда ҳеч кимни бефарқ қолдирмаяпти. Меҳнаткашларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг маиший, меҳнат шароитларини яхшилаш барча жамоаларнинг энг долзарб вазифаларидан бири бўлиб қолди. Пойтахтимиздаги 2512-автокорхонада ҳам бу борада талай ишлар амалга оширилмоқда. Ҳозирги кунда бу ерда 415 та юк ташиш машинаси шаҳримиздаги дўконларни сабзавот ва мевалар билан таъминлаш ишига ёрдам бермоқда.

Ҳайдовчиларнинг турмуш шароитларини яхшилаш мақсадида уларга ёрдам сифатида 60 сўмдан товон пули бериляпти. Тушлик учун ҳам бир сўмдан пул ажратилган. Ҳайдовчиларнинг маоши эса 35 фоизга оширилди. Шу пайтгача ўртача ойлик 250 сўм бўлган бўлса, эндиликда 350 сўмни ташкил этаяпти.

Пенсияга чиқаётганлар меҳнат стажи ва турли мукофот пуллари билан қўшиб ҳисоблаганда бир йўла 3000 сўмгача олишяпти. Шу кунгача бу имтиёздан 22 киши манфаатдор бўлди. Меҳнат таътилига чиқаётганлар эса 100 сўмдан 400 сўмгача ёрдам пули олмоқда.

Якка тартибда уй-жой қураётган ишчи-хизматчиларга ёрдам сифатида 5000 сўмгача, ёш оилаларга эса 1500 сўмгача қарз берилаётир. 1991 йилда шу мақсадларга 70 минг сўм пул ажратилди.

Автокорхона меҳнат аҳли учун Тошкент шаҳрида соғломлаштириш мажмуининг қурилиши ниҳоясига етиш арафасида. Бу ерда маданий-маиший шароитлар муҳайё, Ҳайдовчиларнинг ҳордиқ чиқаришлари учун сауна, дам олиш хонаси мавжуд.

Бу йилги таътил мавсумида Ангрендаги «Стрельцова» кашшофлар лагерида автомобилсозларнинг 110 нафар фарзанди дам олмоқда. Ҳайдовчиларнинг мазмунли дам олиши ҳам маъмуриятнинг эътиборида турибди. Шу мақсадда 8 та санаторий, 11 та туристик дам олиш, 6 та профилакторий-санаторийларга йўлланмалар ажратилди. Шунингдек, маъмурият меҳнаткашларнинг уй-жой муаммоларини ҳал этиш мақсадида ибратли ишлар қиляпти. Масалан, ўтган йили бу ерда 14 уй учун ер ажратилди. Навбатдагиларга 3 та уй берилди.

— Меҳнаткашларнинг турмуш, меҳнат шароитларини яхшилаш, уларга барча зарурий қулайликларни яратишга тайёрмиз, — дейди автокорхона касаба уюшмаси комитетининг раиси Илҳом Асадов.

Усмон МУҲАМЕДОВ.

Таслия Габбасова 1955 йилдан бери Тошкент кўнмўйна заводида самарали меҳнат қилади. У шу йиллар мобайнида ўзига топширилган ишларни ҳамма вақт яхши бажариб келмоқда. Шу билан бир қаторда у бир қанча ёшларнинг мураббийси.

СУРАТДА: бригадир Таслия Габбасова шогирдлари Азиз Саъдуллаев ҳамда Пўлатой Тожиевалар билан тайёр маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

Ҳакимжон Солиҳов сурати.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Хитой Халқ Республикаси қишлоқ хўжалиги вазирлиги делегациясининг Ўзбекистонга сафари тугади. Томонлар бошқарув раҳбарлари тайёрлашда алоқалар ўрнатишга келишиб олдилар. Шу йил октябрь ойида Ўзбекистон делегацияси Хитойга жавоб сафари билан боради.

⊙ Нукусда универсал мол-хом ашё биржаси ташкил этилди.

МАМЛАКАТИМИЗДА

⊙ Москва яқинидаги Ново-Огаревода кеча куннинг иккинчи ярмида Иттифоқ шартномаси лойиҳаси устида ишни давом эттириш учун Иттифоқ ва республикаларнинг ваколатли делегациялари навбатдаги учрашуви бошланди.

⊙ Қрим АССР Олий Кенгашининг иккинчи сессияси рус тилини расмий тил деб тасдиқлади. Қрим татарлари миллий ҳаракати эса бу ерда давлат тили сифатида татар, украин ва рус тилини жорий этиш таклифини киритган эдилар.

⊙ Озарбайжон билан Арманистон чегарасида яна қуролли тўқнашувлар рўй бермоқда.

⊙ СССР Журналистлар уюшмаси ва Журналистлар фонди журналистика фахрийларига ёрдам кўрсатиш бўйича махсус хайрия фонди ташкил этди.

ХОРИЖДА

⊙ Югославияда миллатлараро низолар давом этмоқда. Кеча хорват қуролли отрядлари яна югослав халқ армияси бўлинмаларига ҳужум қилдилар. Қурбон бўлганлар ва жароҳатланганлар бор.

⊙ Хитой мамлакати қатор вилоятларида кучли сув тошқини рўй берганлиги муносабати билан халқаро ҳамжамиятга ёрдам сўраб мурожаат қилди.

⊙ Франция олимлари ўтказган илмий тадқиқотларга кўра 2025 йилга бориб Хитойда бир ярим миллиард, Ҳиндистонда бир миллиарддан кўпроқ, Совет Иттифоқида 363 миллион, АҚШда 333 миллион аҳоли яшайди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ БАЁНОТИ

РСФСР Президенти РСФСР давлат идораларида, муассасаларида ва ташкилотларида сиёсий партияларнинг ҳамда оммавий жамоат ҳаракатларининг ташкилий тузилмалари фаолиятини тўхтатиш ҳақида фармон қабул қилди. Касаба уюшмалари ташкилий тузилмаларининг фаолияти маъмуриятнинг розилигига боғлиқ қилиб қўйилмоқда. Шу тариқа Россия Федерациясидаги СССР фуқароларининг РСФСР ҳудудида жойлашган давлат бошқарув идораларидаги, давлат муассасалари, ташкилотларидаги, корхоналаридаги жамоат бирлашмалари таркибида қонуний асосларда ўз фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқи рад этилмоқда.

Фармоннинг ушбу қоидалари фуқароларнинг демократик эркинликлари ва ҳуқуқлари анчагина чекланишини билдиради, СССР Конституциясининг СССР фуқароларига давлат ишларини бошқаришда ҳам бевосита, ҳам жамоат бирлашмалари, шу жумладан сиёсий партиялар орқали қатнашиш ҳуқуқини кафолатлайдиган 48-моддасига; СССР Конституциясининг жамоат ташкилотлари ўз уставларида белгиланган вазифаларни муваффақиятли бажаришлари учун уларга шарт-шароитни кафолатлайдиган 51-моддасига ва РСФСР Конституциясининг худди шундай кафолат берадиган 49-моддасига зиддир. Фармоннинг шу қисми «жамоат ташкилотлари тўғрисида»ги СССР қонунининг 10 ва 15-моддаларига ҳам зиддир, бу моддаларда жамоат бирлашмаларининг, шу жумладан сиёсий партияларнинг уставларида ўз тузилишини ўзлари белгилаш ҳуқуқи мустаҳкамлаб қўйилган.

Сиёсий партияларнинг ва оммавий жамоат ташкилотларининг фаолиятини чеклаш тўғрисидаги қоидалар фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги халқаро фактнинг жаҳон ҳамжамиятида эътироф қилинган нормаларига, СССР ҳам тасдиқлаган бошқа ҳужжатларга мувофиқ келмайди, бу ҳужжатларда ҳамма учун тенг бўлган давлат ишларини юритишда ҳеч бир камситишсиз қатнашиш ҳуқуқи ва имконияти, шунингдек, инсоннинг уюшмалар тузиш, бирлашиш эркинлиги мустаҳкамлаб қўйилган.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюрси чуқур таассуф этадики, РСФСР Президентининг шу лавозимдаги дастлабки қадамлари Конституцияга, демократияга зид бўлган ҳужжат билан, жамоат бирлашмаларининг фаолиятига қонунга хилоф равишда аралашиш ва уларнинг ҳуқуқларини бузиш билан бошланди. Бу эса ижтимоий тотувлик ва амалий ҳамкорлик жараёнини ривожлантириш учун тўсиқ қўяди, ҳолбуки, СССР фуқаролари бу жараёнга катта умид боғлаган эдилар.

РСФСР Президентининг янги фармони аввало КПССга қарши қаратилганини, вужудга келган партия тузилмаларини бузиш мақсадини кўзлашини кўриш қийин эмас. Завод ва фабрикалардаги ячейкалардан юзага келган, меҳнаткашларнинг манфаатларини ифодалайдиган КПСС ўз ҳаётини меҳнат жамоаларидан ташқарида тасаввур этмайди. Унинг ўзи партия билан давлат ўртасида вазифаларни фарқлаб қўйиш ташаббусини бошлади, давлат идоралари ва бошқарув фаолиятига аралашишга қарши чиқмоқда, унинг ташкилотлари қатъий равишда қонун доирасида иш кўрмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Россия Федерацияси ва СССР конституцион идораларига мурожаат этиб, демократияни тўхтатиб қўйиш ва қонунийликни поймол этиш йўлига оғиб кетилишига йўл қўймасликка чақиради. КПСС аъзоларининг бурчи сабр-матонат кўрсатишдан, Конституция меъёрлари ва КПСС Устави асосида меҳнаткашларнинг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилиш йўлидаги ўз сиёсий фаолиятини кучайтиришдан иборатдир.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ БЮРОСИ.

Бир корхона янгиликлари

СОҒЛИҚЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАБ ОЛИШДИ

ЎРТА ОСИЁ кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бўстонлиқ районидаги Хондайлиқ қишлоғида жойлашган болалар соғломлаштириш масканида ўқувчиларнинг ёзги таътил мавсумида 1300 нафар ўғил-қизнинг дам олиши режалаштирилганди. Оромгоҳда биринчи мавсумда жумҳуриятимизнинг экологик жиҳатдан оғир бўлган Хоразм вилоятидан келган 120 нафар ўғил-қиз дам олди. Асосан пахтакор ва чорвадорларнинг фарзандлари бу ерда шифокорлар назоратида бўлиб, атроф-муҳитнинг ифлосланиши натижасида орттирган турли хил касалликлардан форир бўлдилар. Тоғ ҳавоси, зилол сувлар, тўйимли овқатлар болаларни сезиларли даражада жисмонан бақувватлаштирди. Айни кунларда оромгоҳнинг иккинчи мавсумида бирлашма ишчи-хизматчиларининг 480 нафар фарзандлари дам олишмоқда.

ИШЧИЛАРНИНГ ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИГИ

БИРЛАШМАНИНГ «Чинор» корхонаси бундан икки йил аввал Қозоғистон жумҳурияти Чимкент вилоятининг Ленин районида ёрдамчи хўжалик ташкил этганди. Қорамол ва йилқи боқиладиган кичик ферма дастлабки маҳсулотидан корхона ишчи-хизматчилари баҳраманд бўлиб турибдилар. Новвослар сўйилиб арзон нархда сотилмоқда. Ғунажинлар бузоқлай бошлади. Яқин ойлар ичида ишчи-хизматчиларга сут ҳам келтирилади. Кузга бориб йилқи боқилади.

Корхонанинг Салор ариғи бўйидаги кичкина томорқасида атиргул ўстирилмоқда. Айни кунларда парваришланаётган 30 минг туп атиргул кўчатлари келгуси йил баҳорда сотувга чиқарилади.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

● Янгиликлар ● Воқеалар ● Хушхабарлар

Ўқув йили тараддуди

Сўнгги босқичда

ЯҚИНДАГИНА бийдек дала ҳисобланган «Дўстлик—2» мавзеси бугунги кунда улкан иншоот майдонига айланган. Бу ерда кўп қаватли турар жой бинолари кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Қанчадан-қанча маданий-маиший объектлар ишга тушди. Лекин аҳоли зичлашиб кетганлиги сабабли мавзе аҳолиси болаларининг мактабга бўлган талаби ошиб кетди.

Буни ҳисобга олган Сергели район мутасаддилари мавзеда 1571 ўринга мўлжалланган мактаб қурилишини бошлаб юборишган эди.

— Мактабда қурилиш-тиклаш ишларини шу йил январь ойида бошлаган эдик, — дейди Тошкент қурилиш бош бошқармасига қарашли 159-трест 10-қурилиш бошқармасининг бригадири Н. Ҳакимжонов. — Қурилиш материалларининг етишмаслигига қарамасдан, умумий баҳоси 1 миллион 810 минг сўм турадиган мактабни шу йилнинг сентябригача фойдаланишга топширмоқчимиз. Бу муддатдан анча илгаридир. Чунки биз болаларнинг ўқишга келишига мазкур зиё масканини топширмасак бўлмайди. Айни пайтда бу ерда ҳаммаси бўлиб 90 фоиз иш бажариб бўлинди. Ҳозир ўқув масканида қурилиш-тиклаш ишлари тугалланиб, асосан пардозлаш ишлари олиб борилмоқда.

Шуниси қувончлики, ўқув маскани ишга тушгандан кейин бу ерда таълим оладиган ўқувчиларнинг ўқишдан ташқари шуғулланишлари учун ҳамма шароитлар яратилади. Уч қаватли мактабда чўмилиш ҳавзасидан ташқари иккита спорт зали ўқувчилар ихтиёрида бўлади. Биринчи залда улар жисмоний гимнастика билан шуғуллансалар, иккинчи залда мини футбол, волейбол, баскетбол ва бошқа спорт турлари билан машғул бўладилар. Бундан ташқари ўғил болаларнинг ҳунар эгаллашлари учун устахона ишга тушади. Қизлар учун эса уй таомларини тайёрлайдиган махсус хоналар ажратилади.

Ғани ЮНУСОВ.

ТАШРИФ БОШЛАНДИ

23 июль куни Ўзбекистон ССР вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов бошчилигидаги Ўзбекистон ҳукумат делегацияси ХХР Шинжонг-Уйғур Мухтор райони ҳукуматининг таклифига биноан Тошкентдан Урумчига жўнаб кетди.

Делегация таркибида Ўзбекистон ССР Президент Кенгашининг аъзоси, жумҳурият ташқи ишлар вазири С. О. Азимов, бошқа расмий кишилар бор.

Тошкент аэропортида делегацияни Вазирлар Маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи котиби, Тошкент шаҳар кенгашининг раиси А. И. Фозилбеков кузатиб қолдилар.

(ЎзТАГ).

«АБДУЛЛАЖОН»НИ КЎРИНГ

МАШҲУР америкалик кинорежиссёр Стивен Спилберг фантастик бадиий фильмларнинг моҳир ижодкори сифатида кенг танилган. Улкан санъаткорнинг бу борада орттирган бой тажрибаси кўплаб режиссёрларга чинакам ижод мактаби бўлиб хизмат қилмоқда. Бир гуруҳ ўзбек кино усталари постановка қилган янги кулгили фильмнинг устоз санъаткорга бағишланиши бежиз эмас, албатта.

Истеъдодли постановкачи режиссёр З. Мусаков бошчилигида суратга олиниб, экранларга чиқиш арафасида турган бу фантастик бадиий лента «Абдуллажон» деб аталди. Янги қувноқ фильм «Ўзбекфильм» киностудияси ҳузуридаги «Ватан» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмасининг навбатдаги маҳсулоти бўлади.

Акбар АЛИЕВ.

БОЛАКАЙЛАР УЧУН САЁҲАТЛАР

ПОЙТАХТ вилояти ва Тошкент шаҳрида амалга оширилаётган маданий-оқартув ишлари дастурида болакайлар билан биргаликда уюштириладиган кўпгина қизиқарли тадбирлар ҳам кўзда тутилган.

Ота-оналари билан пойтахтга меҳмон бўлиб келган ўғил-қизлар зерикиш нима эканлигини билмайдилар.

Бунда «Чорсу» саёҳат комплексининг хизмати катта бўляпти. Бир ҳафталик муддатни кўзлаб тузилган сайрлар йўналиши давомида болалар шаҳримизнинг кўпгина диққатга сазовор жойларини бориб кўрадилар. Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси бўйлаб уюштириладиган сайр ҳам қизиқарли ўтади. Улар шаҳримиздаги кашшофлар саройларидаги ибратли ишлар билан ҳам яқиндан танишадилар.

Шу билан бирга Бўстонлиқ ҳудудидаги сўлим кашшофлар оромгоҳларидан бирига махсус сафар уюштирилади.

Воҳид ВАЛИЕВ.

«ОДОБИНГ — ОБРЎЙИНГ»

ЯНГИ ўқув йилидан бошлаб мактабларнинг юқори синфларида «Одобнома» дарсидан сабоқ берилади. Бу курсни фан сифатида атрофлича ўқитиш юзасидан жумҳуриятимиз педагогика жамоаларида жиддий тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

«Одобинг — обрўйинг» деб аталган ўқув қўлланмасининг ҳозирланиши нур устига аъло нур бўлди. Янги фанни ўқитишда зарур методик адабиёт ҳисобланган мазкур китоб жумҳурият ўқув-методика маркази ташаббуси билан юзага келди.

Мактабларнинг 10-синфи учун «Одобнома» курси бўйича ўқув дастури ва методик тавсиянома тайёрлашга ҳам эришилди. Бу адабиётларда курс машғулотларини ташкил этишнинг кўпгина масалалари ўз ифодасини топди.

Бугунги кунда яна қатор методик-адабиётлар устида қизғин иш олиб борилмоқда. 1—11-синфларга мўлжаллаб тузилаётган «Одобнома» дастури, дарслик ҳам яқин орада ниҳоясига етади. Шунингдек, янги курсдан зарур хрестоматия ва дидактик тавсиялар яратишга киришилди.

Сабоҳат ОДИЛОВА.

САВОДХОНЛИКНИ ОШИРАДИ

ЎҚУВЧИЛАРДА ёзма ва оғзаки саводхонликни ўстириш мактаб таълимида асосий ўринни эгаллайди. Бу масала, айниқса тил ва адабиёт дарсларида муҳим аҳамият касб этади. Афсуски, ўқитувчиларни ушбу масалалар билан қуроллантиришга хизмат қиладиган ўқув ва методик қўлланмалар жуда кам.

Таниқли тилшунос олим, профессор К. Назаров ўзининг кўп йиллик кузатишлари асосида ўзбек тили ва адабиётидан ўқувчиларга пухта билим беришга қаратилган бой методик материаллар тўплашга муваффақ бўлди. Ана шу изланишлар «Ўзбек тили ва адабиётидан баҳо меъёри» деб аталган янги методик қўлланма учун асос бўлиб хизмат қилди.

«Ўқитувчи» нашриётида чоп этилган мазкур китобда ёзма ишларни ўтказиш методикасига доир қимматли тавсия ва йўл-йўриқлар бор.

Сурайё ПЎЛАТОВА.

Футбол

ЭСАНКИРАТИБ ҚЎЙИШДИ

Кеча Киевда Тошкентнинг «Пахтакор» командаси турнир жадвалининг пешқадамларидан бири «Динамо» футболчиларининг меҳмони бўлди. Бу ўйин кўплаб футбол шинавандаларида катта қизиқиш уйғотган эди. Учрашув киевлик спортчилар ҳужуми билан бошланди. Меҳмонлар жарима майдончасида майдон эгаларининг ўйинчиси Юранни йиқитишди. Ҳакам жарима тўпи белгилади. Кўпчилик «Динамо» ўйинчиси Саленко бу тўпни тўғри дарвозага йўналтиради деб ўйлашган эди. Афсуски, бундай бўлиб чиқмади. У тўпни Юранга усталик билан оширди. Юран эса дарвозани тўғри нишонга олиб, ҳисобни очди. Беш минут ўтар-ўтмас «Пахтакор» командаси учрашувни яна майдон ўртасидан бошлашга мажбур бўлди. Саленконинг йўналтирган 11 метрли жарима тўпи дарвоза тўрига тушди. Кўпчилик бу учрашув «Динамо» командаси ғалабаси билан тугайди, деб ўйлаган эди. Лекин бундай бўлиб чиқмади. «Пахтакор» футболчилари киритилган ана шу тўплардан кейин уюшқоқлик билан ўйнаб, майдон эгаларини эсанкиратиб қўйишди. 28-дақиқада Шквирин яқин масофадан тўп киритди. Мезбонлар бунга яна бир тўп билан жавоб қайтаришди.

Шундан кейин ўзбекистонлик футболчилар янада уюшқоқлик билан ўйнаб, иккинчи бўлимда яна иккита тўп киритишга муваффақ бўлишди ва ҳисобни тенглаштиришди.

Ана шу турдаги қолган учрашувлар қуйидаги натижаларда тугади: «Спартак» (Москва) — «Шахтёр» — 3:1, «Динамо» (Минск) — «Торпедо» (Москва) — 0:0, «Металлург» (Запорожье) — «Спартак» (Владикавказ) 2:0.

● Янгиликлар ● Воқеалар ● Хушхабарлар

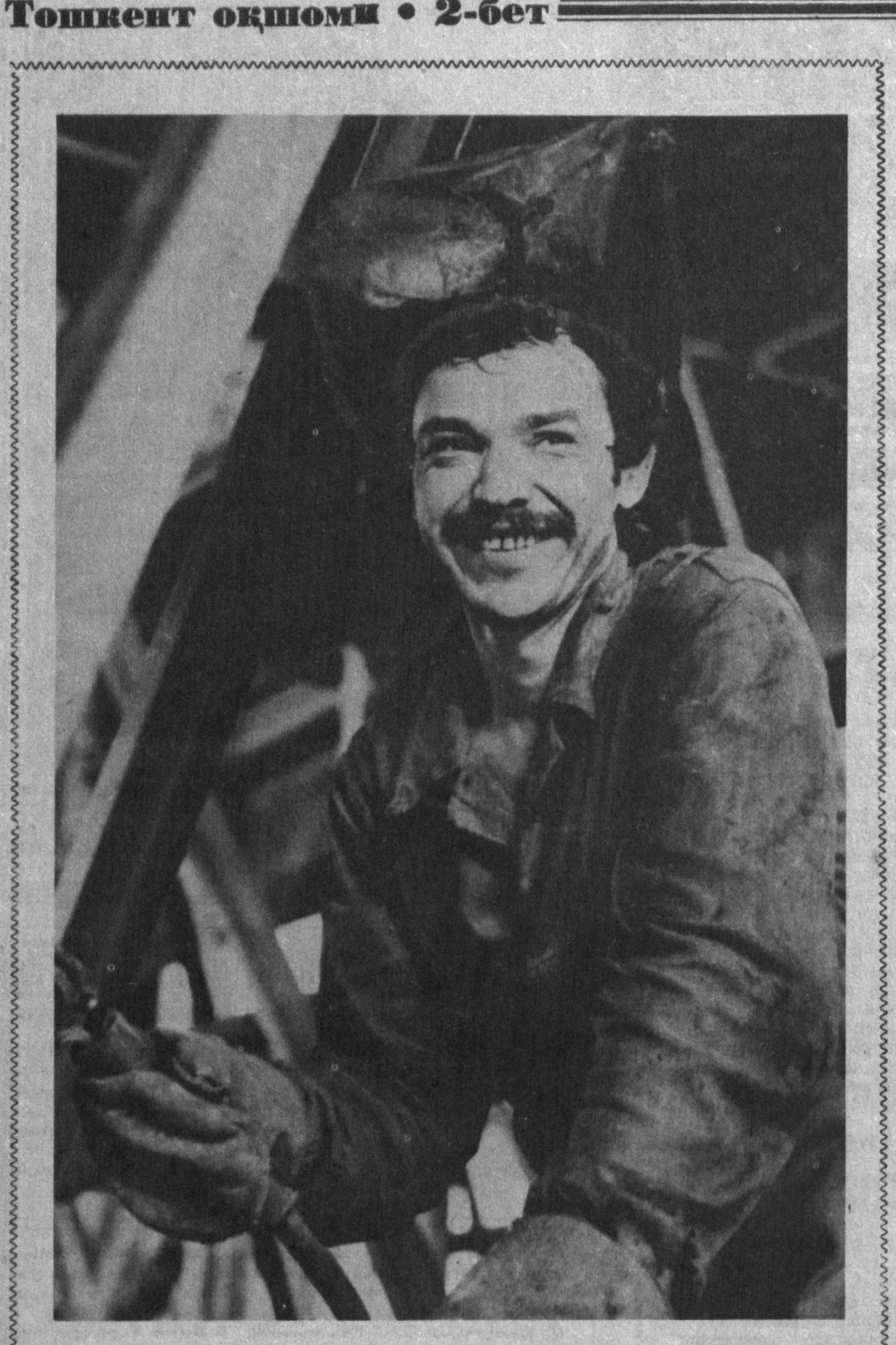

Сиз суратда кўриб турган бу хушчақчақ йигит Тошкент қурилиш Бош бошқармасига қарашли автомобилларни таъмирлаш заводида ишлайди. Игорь Тусниннинг шу корхонада меҳнат қилаётганига 5 йил бўлди. Шунга қарамасдан у ҳозир малакали ишчилар қаторидан ўрин олди.

СУРАТДА: пайвандчи Игорь Туснин.

Тўлқин Каримов сурати.

Меҳнатинг—зийнатинг

БИР КАСБДА ҚИРҚ ЙИЛ

ЖОНКУЯР устоз-мураббий, Исмат ака Тожиевни «Малика» трикотаж бирлашмаси аҳлининг тўқсон фоизи танийди десам хато бўлмаса керак. Ўзининг 40 йиллик умрини мана шу корхонага бахшида қилган бу инсонни бирлашма бош директоридан тортиб оддий созловчигача устозим деб атайди. Шу йиллар давомида қанчадан-қанча оғир ва енгил, яхши ва ёмон кунларнинг гувоҳи бўлган Исмат ака қўлларига келган ҳар бир шогирднинг ҳаётда ўз ўрнини топиши учун астойдил қайғурадилар, уларга қўлларидан келган ёрдамни аямайди.

— Даҳшатли уруш йилларини бошдан кечирган мамлакатимиз анча йилларгача қаддини тиклаши оғир бўлди, — дея хотирлайди Исмат ака. — Инсон қорни нонга тўймайдиган бу давр жароҳатларини унутиш ҳамма қатори менга ҳам жуда оғир, албатта. Бирлашмамиз ўша пайтларда пайпоқ трикотаж фабрикаси деб юритилар эди. Мен 1949 йили шу фабрикада иш бошлаганман ва шу билан бирга фабрика қошидаги билим юртида ўқидим. 1951 йили армия сафига чақирилдим. 1954 йилда хизматни тугатиб жонажон корхонамга ишга қайтдим...

1967 йилдан айланма тўқув цехининг катта созловчиси вазифасида ишлаб турган Исмат ака цех келажагини олдиндан кўра билди. Янада кенгайиб бораётган бу цехдаги иш дастгоҳлари учун малакали созловчи ва тўқувчилар тайёрлаш кераклигини вақтида англаб етди ва бир қанча ўнлаб бирлашмамиз учун зарур бўлган ибратли мутахассислар тайёрлаб етиштирди.

Инсон учун ҳаётда ўз ўрнини топиб, халқ учун ҳалол хизмат қилаётганини кўришдан катта бахт бўлмаса керак. Чунки улар кўз олдингда улғаяди, ўз қўлингда ҳунар ўрганиб, кечаги шогирдлар бугунги кунда уста даражасига етиб келишади. Ўз даврида ўгит ва маслаҳатларини аямаган Исмат ака ҳозирда меҳри дарё устоз саналади.

— «Бекорчидан эл безор», — деган доно халқимиз. Мен ҳам ана шундай бекор туриб қолишлардан кўп ранжийман, куйинаман. Ишончим комилки, ҳали яхши кунлар олдинда, — дейди Исмат ака Тожиев.

Минаввар БОСИТХОНОВА,
кўп нусхали «Малика» рўзномасининг ходими.

Сизга қандай хизмат кўрсатишмоқда?

Болалар сартарошхонаси нега кам?

БУГУНГИ кунда гўзал ва навқирон Тошкентимизни истироҳат боғлари-ю кинотеатрларсиз тасаввур қилиб бўлмаганидек, гўзаллик салонлари ва сартарошхоналарсиз ҳам тасаввур қилиб бўлмайди. Шаҳарнинг ҳар қандай жойида ҳам бундай маиший хизмат уйларидан фойдаланиш мумкин. Лекин, буларнинг ҳаммасини ҳам халққа кўнгилдагидек хизмат кўрсатаяпти, деб бўлмайди. Масалан, шаҳар аҳолиси, айрим маиший хизмат кўрсатиш жойларида соатлаб навбатга туриб қолишаётган бўлса, айрим сартарошхона ходимларининг хизмат ҳақини талаб қилишдаги инсофсизликларидан қаттиқ ранжимоқдалар.

Айниқса, бугунги кунда махсус болалар сартарошхоналарининг деярли йўқлиги кўпчилик ота-оналарни ранжитмоқда.

Шу муносабат билан онахонларимиздан бири рўзномамизга мактуб йўллаб, бу борадаги ўз фикр-мулоҳазаларини ўртага ташлаган.

Хатда жумладан шундай дейилади: «Ҳурматли «Оқшом» ходимлари. Мен ҳам рўзноманинг бир муштарийси сифатида ўзимни анча вақтдан буён ўйлантириб келаётган бир муаммони ўртага ташламоқчи эдим. Ўйлайманки, бу унчалик қийин иш эмас, фақат озгина ҳафсала ва эътибор керак.

Бундан 30 йил бурун болалар сартарошхонаси бўлар эди. Унда ўйинчоқ от бўлиб, унинг устида махсус болалар ўтирадиган жой тайёрланган эди. Бундан ташқари турли ўйинчоқлар бўлиб, ота-оналар болаларнинг сочларини олдириш учун олиб кирганларида, улар сартарошлардан қўрқиб йиғлашмас эдилар. Балки шу ўйинчоқлар билан машғул бўлар эдилар. Мен ўғлимнинг сочини олдириш учун ўша ерга олиб борар эдим.

Эндиликда эса бунақа гаплар йўқ. Ўтган сафар икки неварамнинг сочини олдириш учун сартарошхона изладим. «Болалар дунёси» дўкони қаторида экан, зўрға топдим. Чунки тепасида болалар сартарошхонаси деган ёзуви йўқ. Лекин, ичкарига кириб яна ҳам ҳайрон бўлдим. Бу ерда катталарга хизмат кўрсатилаётган экан. «Болалар сартарошхонаси шуми?» деб сўрасам, «Ҳа» дейишди. Катталарникидан фарқи йўқ. 7 яшар набирамнинг сочини тартибга солишди. Лекин 3 яшар набирам кирмайман, ўтирмайман, амакиларнинг жойи деб туриб олди. Сартарош аёллар ҳам бундай боланинг сочини ҳеч ким олмайди, олиб кетаверинг дейишди.

Истар эдимки, ҳақиқий, болалар сартарошхонаси бўлса ва улар арзимаган ўйинчоқлар билан жиҳозланса. Кичкинтойлар бундай жойларга жон деб боришар эди. Қачонгача қайчида соч олиб, боғчага олиб борамиз. Ахир тоза, озода сартарошхона шахсий гигиена учун ҳам жуда зарурку».

Дарҳақиқат, онахоннинг ташвиши жуда ўринли. Бугунги кунда шаҳардаги қайси сартарошхонага кирманг, у ерда болалар учун махсус жойлар йўқ. Катталарнинг соч-соқоли олинган машинка ва устаралар болаларга ҳам қўлланилмоқда. Ахир болалар учун махсус сартарошхоналар қуриб, кичкинтойлар талабига жавоб берадиган қилиб жиҳозлаб қўйиш мумкинку! Ҳа, ҳамма нарсани қилиш мумкин, фақат юқорида онахонимиз айтганидек озгина ҳафсала керак холос.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

Сидқидиллик билан

ШУ КУНЛАРДА 2-уйсозлик комбинатининг 4-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари Юнусобод даҳасининг 14-мавзесида 171 хонадонли турар жой биносининг 6 та йўлагини фойдаланишга топширдилар.

Қурувчилар бу бинода жами 2 миллион 626 минг сўмлик қурилиш-тиклаш ишларини амалга оширган бўлсалар, 2-пардозлаш бошқармаси пардозловчилари 615 минг сўмлик пардозлаш ишларини бажардилар.

Ҳозир А. Кашинка бошлиқ бригада қурувчилари қолган иккита йўлакнинг иккинчи қаватида қурилиш-тиклаш ишларини олиб боришмоқда. Ўн саккизта азаматдан иборат бу бригада ўтган ойда 240 минг сўмлик қурилиш-тиклаш ишларини бажарди. Бригаданинг Ю. Смехов, Ю. Михеев, В. Фёдоров ва В. Соломахин каби бинокорлари сидқидилдан меҳнат қилиб, кунлик нормаларини ортиги билан адо этмоқдалар.

Шу кунларда бригаданинг бир қисми даҳанинг 13-мавзеида 126 хонадонга мўлжалланган турар жой биносининг 1-қаватида тиклаш ишларини бошлаб юбордилар.

Ортиқ МАХМАЮСУПОВ.

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

Тежамкорлик—бугунги кун вазифаси

БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ шароитида маҳсулот ишлаб чиқарувчи ва уни сотиб олувчилар орасидаги ўзаро муносабатлар рисоладагидек бўлиши керак. Бинобарин корхоналарни тўлиқ хўжалик ҳисобига ўтказиш жараёни пахта териш машиналарига бўлган давлат буюртмаларини 30 фоизгача камайишига олиб келди. Бу ерда икки муаммо пайдо бўлади: биринчиси, маҳсулотни сотиб олувчи янги ташкилот қидириш, иккинчиси, сифатли, харидорбоп янги маҳсулот ишлаб чиқариш. Шундай ҳолат пахта тозалаш асбоб-ускуналарини ишлаб чиқарувчи корхоналар ва бошқа соҳаларда ҳам содир бўлиб турибди. Демак, бозор иқтисодиётининг ҳамма жабҳасида ўзига хос муаммолар пайдо бўлишини олдиндан кўра билишимиз керак. Айниқса, янги авлод техникасини эски-туски мавжуд базада бунёд этиб бўлмаслигини унутиш мумкин эмас. Корхонадаги илмий-техник, технологик, ташкилий аҳвол ҳаётнинг эртанги куни вазифаларига жавоб бериши керак.

Иқтисод, тежамкорлик, тартиб, жавобгарлик, ресурсларга хўжайинларча муносабат... Бугунги кунда бу сўзлар, айтиш мумкинки, бизнинг иқтисодий луғатимизда энг оммавий бўлиб қолди. Уларнинг ягона маъноси шуки, биз нимага эга бўлсак барчасини тежаш вазифамиздир. Хом ашё, ёқилғи, электр қуввати харажатларини камайтириш бўйича тежамкорлик йўлларини изламаган корхона, ташкилот, қурилиш топилмаса керак. Бироқ бу борадаги муаммолар озайганича йўқ.

ТЕЖАМКОРЛИК УЧУН кураш майдони жуда кенг. Бу ерда ҳар бир ишчи, муҳандис, илмий ходим, хўжалик раҳбарига ҳам жой топилади. Мисол учун металлни олайлик. Тахминий ҳисобларга кўра бир йилда металлурглар 155 миллион тонна пўлат эритадилар. Ундан 108 миллион тонна тайёр прокат ва 19 миллион тонна пўлат қувурлар олинади. Қолган 28 миллион тонна пўлат қаерга кетади? Чиқитга чиқади. Бунинг сабабларидан бири шундаки, деярли 87 фоиз суюқ пўлат эскирган усул билан қолипга қуйилади ва унинг ҳар бир тоннасидан атиги 750 килограмм тайёр прокат олинади.

Ёғоч — яна бир муҳим моддий ресурсдир. Чиндан ҳам, бизнинг ўрмон бойлигимиз улкан. Гарчи қайтадан кесишга ўн йиллардан кейин қайтилса ҳам, ўрмонларимиз, бахтимизга, тиклаб бўладиган бойликдир. Нима қилиш керак, ўрмон кесмай, унга мафтун бўлиб тураверииш керакми? Бу чегарадан чиқиш бўлур эди. Ўрмонни кесиш керак, фақат кесилганларидан оқилона фойдаланишни ўрганиш зарур.

Кези келганда шу нарсани таъкидлаб ўтиш керакки, жумҳуриятимизда Россия ва умуман шимол мамлакатларига нисбатан ўрмон хўжалиги табиий тарзда ривожланмаган. Шунинг учун ҳам бу соҳада бизда ўрмон материалларига қарамлик туйғуси мавжуддир. Ота-боболаримиз ҳар бир фарзанд туғилганда уни келажакдаги уй-жойи учун томорқа, ҳовли этагига терак экиб қўйишар ва ўғиллари вояга етгач уй-жой солиш учун ундан фойдаланишар эди. Томорқалар, қўшимча ерлар ажратиб беришга оид қабул этилган қарорлар ва бу хусусда чиқарилган фармонлар бу азалий орзуларнинг амалга ошишига ёрдам берар деган умиддамиз. Агар бу ишни ҳам дадиллик билан амалга оширсак, Россия ва шимол минтақаларидаги жумҳуриятларга ўрмон хўжалиги бўйича қарамлигимиз камайиши табиийдир. Шимолдаги 30—40 йилда қурилиш учун тайёр бўладиган дарахтлар жумҳуриятимизда 10 йилда етишиб чиқади. Бунинг устига тераклнинг ўстирилиши ҳавони тозалашдаги энг зўр воситалардан бири, табиат гўзаллиги ҳамда шамолдаги баргларнинг шилдираши асабларни тинчитувчи омилдир.

Ишлаб чиқариш саноат корхонасини олиб кўрайлик. Агар корхонага кираверишдаги ҳовлидан бошлаб цехлардаги асбоб-ускуналаргача расамади билан жойлаштирилган бўлса бу ерда ишлаётган ишчидан тортиб муҳандисгача, ҳамманинг кайфияти бутунлай бошқача бўлади. Шундай шароит туғдирилгандагина бор имкониятлар ишлаб чиқаришдаги содир бўлаётган камчиликларни тугатишга қаратилади. Агар корхона раҳбари тартибсизликларни кўра олмаса ёки бўлмаса фақат режани бажариш учун бош қотирса, ишлаб чиқаришни интенсив йўлдан олиб бориш ва ниҳоят инвестицион сиёсатни жорий этиш масаласи ҳал бўлмай қолаверади, корхона икки чирий бошлайди.

Қайта қуриш ҳақидаги йўл-йўриқлар бу фақат хўжалик механизмигина эмас, бу қайта қуриш психологияга, дунёқарашга ва ҳатто яхши-ёмон тушунчаларга ҳам тааллуқлидир.

Энг асосийси бу меҳнатга бўлган муносабатдир. Тартиб энг аввало ҳаётнинг асосини ташкил этувчи жабҳаларда, кундалик ишларимизда, меҳнатни ташкил этишда, замон талабига муносабатда содир бўлиши керак.

Ишлаб чиқариш шароитини инсоннинг руҳий-физиологик имкониятларига мослаштириш ҳозирги вақтда меҳнатни илмий ташкил қилишдаги асосий йўналишлардан бири бўлиб қолмоқда. Техника тараққий этаётганлиги, ишлаб чиқариш бўйича жараёнлар кенгроқ автоматлаштирилаётганлиги ва механизациялаштирилаётганлиги туфайли у янада катта аҳамият касб этади.

Саноат корхоналари ходимлари учун шундай шароит яратиш зарурки, бутун иш куни давомида иш ҳолати қулай ва тўла хавфсиз бўлгани ҳолда меҳнат шароити ишчиларга хуш келадиган бўлсин. Замонавий хавфсиз техника воситаларини жорий этиш ва энг қулай меҳнат шароити яратиш ишлаб чиқаришда майиб бўлиш ва касбга оид касалликларни камайтиришга олиб келади.

Энг қулай меҳнат шароити яратишнинг муҳимлиги шундаки, у меҳнаткашларнинг турмуш даражасини кўтариш, меҳнатга ҳалол муносабатни тарбиялаш ва меҳнаткашлар саломатлиги ҳақида ғамхўрлик қилиш сингари ижтимоий жараён ва ҳодисалар билан узвий боғлиқ бўлади. Ишлаб чиқаришни ташкил этиш асослари, эстетика ва гигиена масалаларига етарлича эътибор берилмаса ишлаб чиқарувчи куч — инсондан тўла ва ҳар тарафлама фойдаланишни, унинг қобилияти ва шахсий лаёқатини ривожлантиришни анча қийинлаштиради.

Меҳнат шароитини яхшилаш саноат корхоналарида бир қатор иқтисодий кўрсаткичларга, энг аввало ишчи кучидан самарали фойдаланиш туфайли меҳнат унумдорлигининг ўсишига олиб келади. Текширишларнинг кўрсатишича, меҳнат шароитини яхшилаш натижасида ишчи кучларининг қўнимсизлиги камаяди, меҳнат интизоми мустаҳкамланади, ишчи кайфияти яхшиланади, фаоллик ортади. Шунинг учун меҳнат шароитини яхшилайдиган жами тадбирларнинг меҳнат унумдорлигига таъсирини кўриб чиқиш унинг иқтисодий самарадорлик методикасини ишлаб чиқишда асосий негиз ҳисобланади.

МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ олайлик. Ҳар бир ходим ишга 5—10 дақиқа кечикиб қолса ҳайфсан беришгача жазо олиши мумкин. Лекин ишга ўз вақтида келиб дастгоҳда ишлов бериши керак бўлган асбоб-ускуналарнинг йўқлиги ва ўз вақтида келтирилмаслиги учун ҳеч кимга ҳайфсан берилмайди. Бу албатта тартиб эмас. Яна бир истак, фақат жазолаш эмас, мукофотлаш белгиларини ҳам ишлаб чиқиш керак. Замона шу нарсани тақозо этаяптики, тартиб ҳам илмий-техника инқилоби билан чамбарчас боғлаб олиб борилиши керак.

Ҳар бир ишни режалаштиришдан олдин инсон билан боғлиқ бўлган техникавий ва моддий ресурсларни аниқ ҳисобга олиш керак. Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмаси билан «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ўртасида 90 минг сўмга темиртан технологик комплекс бунёд этиш бўйича хўжалик шартномаси тузилган эди. Лойиҳадаги иш (мутахассислар фикрича энг арзон ва мақбул лойиҳа тузилган) тугаллангач юқори аниқликда ишлайдиган дастгоҳларнинг йўқлиги сабабли бу янгилик ишлаб чиқаришга жорий этилмай қолди. Худди шунга ўхшаш икки иш Тошкент қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Янгийўл гидролиз заводида қўлланилмай келаяпти. Сабаб, тайёрланган автоматлаштирилган бошқарув системасига тегишли кичик бошқарув ЭҲМ ўз вақтида буюртирилмаган эди. Демак, лойиҳа даврида ҳамма керакли ресурслар тўла ҳисоб-китоб қилинмаган. Қўпол мисол: қурилишда цемент бўлмаса, овқат тайёрлашда туз бўлмаса, илмий тажриба ўтказишда керакли асбоб-ускуналар етишмаса сифатли натижа ҳақида сўз бўлиши мумкин эмас. Сансалорлик бугунги ишни эртага қўйиш инқилобий ривожланиш ўрнига эволюцион ривожланишни келтириб чиқаради.

Саноат корхоналаридаги муҳандислар, конструкторлар аҳволи ҳам шундай. Конструктор ўзи бажараётган чизмани неча кундан кейин, қайси аҳволда жорий этилиши ва олинадиган охирги натижани ўйламай қўйган десак янглишмаймиз. Муҳандис-механик, муҳандис-технологнинг аҳволи ҳам бундан яхши эмас. Улар меҳнатини моддий томондан рағбатлантирадиган чораларни ишлаб чиқиш йўли билан уларни шаклан эмас, мазмунан жавоб беришга ундашимиз керак. Ана шундагина корхонанинг таъмирлаш ишларини ортиқча капитал маблағ талаб қилмай амалга ошириш каби муаммолар қоғозда эмас, бевосита ҳаётда амалга ошириала бошлайди.

Тартиб аввало ташкилот раҳбар ходимлари орасидаги вазифаларни тўғри тақсимлаш жараёнига ҳам кўп тарзда боғлиқдир. Агар раҳбарлик вазифалари узоқ муддатга ва аниқ белгиланмайдиган бўлса бошланган ишлар охирига етказилмай ярим йўлда қолиб кетаверади. Жамоада ишончсизлик белгилари вужудга келиб, доимийлик принципи йўқола боради. Буларнинг ҳаммаси оқибат натижада тежамкорликка путур етказади. Нима учун ўз вақтида икки кунлик, бир кунлик тежамкорлик эвазига маҳсулот ишлаб чиқариш шиори ўртага ташланган эди. Чунки бу ҳамма жойда тартиб ўрнатилишига олиб келиб, беқиёс катта маблағни иқтисод этиш имконини беради. Фараз қилайлик. Халқ хўжалигимиз икки кун тежалган ёнилғи ҳисобига ишласа фақат шунинг ҳисобигагина ресурсимиз 3,5 миллион тонна кўмирга кўпаяди, энергетик ресурсларни икки кунли тежами 7,5 миллиард киловатт соат электр энергия ишлаб чиқаришга тенгдир. Лекин бунга маъмурий-буйруқбозлик услуби билан эмас, иқтисодий усуллар билан эришиш даркор.

ТАРТИБ ВА ТЕЖАМКОРЛИК оға-инидир. Шаҳримизнинг хиёбонларида, истироҳат боғларида, корхоналар дам олиш жойларида, инсонлар ҳордиғини чиқаришга мўлжалланган мўътадил ҳаво пайдо қилувчи сув сачратгичлар ўрнатилган. Бахтга қарши айрим жойларда сув сачратгич ўрнига катта босим остида сув фаввора бўлиб отилиб, фойда ўрнига зарар келтириб ётибди.

Шаҳримиз кўчаларига назар ташлар эканмиз, унинг икки томонида шарқираб сув оқиши учун мўлжалланган ариқларга кўзингиз тушади. Ариқларни бунёд этиш учун қанчадан қанча инсон меҳнати ва техника кучи ҳамда капитал маблағ сарфланган, кўп қаватли иморатлар оралиғига жойлашган ҳовуз ва ҳовузчаларни айтмайсизми? Ариқлар ҳам, ҳовузлар ҳам қандай қурилган бўлса шундайлигича одамларга ором бериш ўрнига асабни бузиб ётибди.

Агар эрталаб тоза ҳаво олиш учун ташқарига чиқадиган бўлсангиз чанг ёки бурқсиб ётган тутунга дуч келасиз. Бу кўчаларни тозалаш жараёнининг бузилиши оқибатидир. Ушбу ишда ҳам тартиб ва интизом бўлмаганлиги сабабли кўчадаги чанг деразалардан хоналарга ҳайдалади, холос,

Йилдан йилга енгил машиналар сони тобора ошиб бормоқда. Лекин чайқовчилик фақат авжига чиқаяпти. Сабаб — эҳтиёт қисмларнинг етишмаслиги. Хўш, умуман эҳтиёт қисмлар етишмас экан, бу муаммони ҳал этиш йўли йўқмикан? Фикримизча агар ҳар бир машина эгасига маълум муддатдан сўнг эҳтиёт қисмни маълум дўкон орқали олиш тавсия этилса бу ишда анча тартиб ўрнатилган бўларди.

Илгари ҳайдовчилар кунига белгиланган бензинни сарф қилолмаганлари учун уни ариққа, жарларга ағдариб юборардилар. Чунки кунлик бажарилган иш бензинни сарфи билан белгиланган эди. Ҳозир эса бундай воқелик афсона. Демак ўйлаб иш қилинса, тартиб ўрнатиш йўлини топса бўлар экан.

Ҳисоб-китобларга кўра агар бир фуқаро биттадан нон ушоғини йўқотса бир кунда Иттифоқ бўйича 70 тонна нон исроф бўлар экан. Ҳосилни йиғиб олишдан тортиб то маҳсулот тайёр нон ҳолига келгунча бўлган исрофгарчилик ҳаммамизга аён.

Корхоналарда олдиндан белгиланмаган тадбирлар сабабли қанчадан-қанча қурилиш материаллари қуёш нури остида, ёғингарчиликда сифати айниб яроқсиз ҳолга келиб ётибди. Кўча-кўйда сонсиз-саноқсиз сунъий металломлар ётади. Металломни кўрган муҳандис-конструктор, муҳандис-технолог, цех устаси, ишчи ўзи қилган меҳнатига ачинади, лекин бунинг олдини олиш учун чора кўришга ташаббус кўрсатмайди.

Мен яқинда Самарқанддан 35 километр йироқда жойлашган Оқсой қишлоғида бўлдим. Тоғдан оқиб тушадиган булоқ сувларини қувурлар орқали туширишга аҳд қилинган экан. Мақсад сув исрофгарчилигини камайтириш. Лекин озгина вақт ўтмай қишлоқ аҳли катта харажатлар билан амалга оширилган бу ишдан бош тортган. Сабаби оқар булоқ сувининг табиатга бўлган ижобий таъсири йўқолиб, дарахтлар, гуллар, фойдали ўтлар, ҳатто қушлар камайиб кетар экан. Қанча инсон меҳнати, техника, материал, моддий маблағ бекорга сарф бўлган. Чунки ишни бошлашдан олдин дўппини олиб қўйиб чуқур таҳлил этилмаган.

Макулатура муаммоси ҳам, турли жойда турлича ҳал этилиб келинмоқда. Ҳар бир корхонада неча юз килограммлаб макулатура бекордан-бекорга чириб кетади ёки ёқиб юборилади. Бу ишни йўлга қўйиш ҳам хоҳишга, шахсий жавобгарликка, жойларда ўрнатилган тартиб мазмунига боғлиқ.

Уйларни иситиш устида кўп гапирамиз, лекин қиш вақтида кўчадаги иссиқлик қувурларидан, уй ертўлаларидаги тирқишлардан, иссиқлик ўтказиладиган ҳаво қувурларидан бемалол катта куч билан отилиб чиқаётган буғларни тўхтатиш иши иккинчи даражали деб қараймиз.

Хуллас, ҳозирги кунимиз шиори тартиб, тежамкорлик, жавобгарлик ва яна жавобгарликдан иборат бўлмоғи керак. Зеро, биз танлаган бозор иқтисодиёти йўли ҳам шуни ёқтиради.

Неъматилла МЎМИНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари, техника фанлари доктори, профессор, СССР Муҳандислик академиясининг мухбир аъзоси.

«Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси нафақат шаҳримизда, балки республикамизда ҳам энг катта корхоналардан ҳисобланади. Бирлашмада меҳнат қилаётган ишчиларнинг 95 фоизи хотин-қизларни ташкил этади. Улар ичида ўз ишига масъулият билан ёндашадиган тикувчилар кўплаб топилади. Корхона иккинчи филиалининг энг илғор ишчиларидан бири Сайёра Султонова шулар жумласидандир. У ҳамма вақт режаларини ошиғи билан адо этишга ҳаракат қилади.

СУРАТДА: Сайёра Султонова.

Холмат Мирзакаримов сурати.

Янгиликлар Хушхабарлар

БАЛИҚ ОВЛАШ ВА САЁҲАТ УЧУН

«ЎЗБЕКРЕЗИНОТЕХНИКА» ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари одамлар орасида машҳур бўлган кичик қайиқларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришиб, ёзги дам олиш ишқибозларига ажойиб совға тайёрладилар. Бу ерда аввал ҳам ана шундай маҳсулот тайёрланар, лекин у чекланган миқдорда бўларди. Улар савдога етиб келиши билан дарҳол пештахталардан ғойиб бўларди. Тури — бир ўринли «Чимён» сайёҳлик — балиқ овлаш ва икки ўринли «Ангрен» ва «Анҳор» қайиқлари ишлаб чиқарила бошланди. Уларнинг нархи ҳам қайиқларнинг класси ҳамда қандай анжомлар билан жиҳозланганига боғлиқ ҳолда 160 сўмдан 350 сўмгачадир. Йил охиригача корхона ходимлари савдо тармоғига 8 минг донадан кўпроқ тақчил резина буюмларини етказиб берадилар.

КУЧ- ҒАЙРАТЛАРИНИ БИРЛАШТИРИБ

Қорақалпоғистон ҳукумати ҳузурида «Оролбўйи» дирекциялари бирлашмаси ташкил этилди. Амударё этакларида экология вазиятини тиклаш иттифоқ-жумҳурият дастурини бажариш, санитария-эпидемиология вазиятини яхшилаш ва у ердаги аҳолининг яшаш шароитларини меъёрга солиш бирлашманинг вазифалари жумласига киритилган. Вазифалар кенг миқёсли, лекин янги бирлашманинг қувватлари ҳам шунга мос келади. «Оролбўйи» бирлашмаси таркибига «Туямўйин — Нукус — Тахтакўпир» сув қувури қурилиши дирекцияси, шунингдек «Аралводстрой»нинг бир қанча қурилаётган корхоналари дирекциялари киритилди. Бирлашма зиммасига юқоридаги дастурда кўзда тутилиб, иттифоқ, республика, маҳаллий манбалар ва ўзга манбалар ҳисобидан пул билан таъминланадиган иншоотлар қурилишида ягона буюртмачи вазифасини бажариш юкланган.

«СИСТЕМА»НИНГ МЕҲНАТ ТАРБИЯСИ

Андижонлик ишбилармонлар гуруҳи томонидан барпо этилган «Система» ишлаб чиқариш кооперативининг мақсади мактаб ўқувчиларига нафолатли иш ҳақи бериш, уларни ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этишдир. «Система» Андижондаги 41-ўрта мактабда жойлашган бўлиб, бу ердаги ишлаб чиқариш цехларида дарсдан ташқари пайтда мунтазам равишда 100-150 ўқувчи ишламоқда ва ишбай маош олмоқда. Шуни ҳам айтиш кераккки, юқори синф ўқувчиларининг иш ҳақи ёмон бўлмаяпти — улар ойига 120 сўмдан 200 сўмгача пул олишмоқда. Бу ердаги иш алоҳида малака талаб қилмайди. Лекин бу молнинг афзалликларини мутлақо камайтирмайди — сунъий материалдан тайёрланган мустаҳкам қулай хўжалик сумкалари харидоргирдир. Шуниси диққатга сазоворки, ёш кооператорлар фойданинг катта қисмини жонажон мактабларига сарфламоқдалар. «Система» ҳисобига таълимнинг техника воситалари махсус синфи жиҳозланди, ёнғиндан сақлаш сигнализацияси ўрнатилди, мактаб атрофидаги ҳудудга асфальт ётқизилди. Қўшни 2-мактабда болаларнинг ўзлари иссиқхона қурдилар ва яқин орада витаминли маҳсулот мактаб буфети ва ошхонасига келиб тушади.

«ЎЗГАН»ДАН ЁРДАМ КЕЛДИ

Андижондаги К. Маркс номли давлат хўжалигида буғдой ва арпа жадаллик билан ўриб олинмоқда. Ўш вилоятидаги «Ўзган» давлат хўжалигининг механизаторлари Одилжон Раҳимов билан Жўрабой Мусаевлар ўз комбайнлари билан кўмакка келиб, хўжаликка катта ёрдам беришди.

Бу хўжаликларнинг меҳнат жамоалари қирқ йилдан бери иқтисодий, маданий ҳамда ишлаб чиқариш соҳаларида яқиндан ҳамкорлик қилишиб, дон, ем-хашак тайёрлашда, аҳолини мева ва сабзавотлар билан таъминлашда бир-бирларига кўмаклашдилар.

Дон ҳосилини тез йиғиб олиниши ҳисобига совхознинг бўшаган майдонларига бошқа экинларни экиш режадан бир ҳафта илгари тамомланди — бу гал силос учун маккажўхори экилди. Чорва қишлови учун етарлича ем-хашак ғамлаб қўйиш учун тезпишар навли уруғлар экилди.

(ЎЗТАГ).

Тараққиёт уфқлари

«ЎХШАШИ ЙЎҚ»

(СУРАТЛИ РЕПОРТАЖ)

⊙ «Физика — қуёш» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси 1-лабораториясининг мудири Рустам Ҳакимович Раҳимовнинг бу ерда олиб борилаётган ишлар тўғрисида шундай деганлиги бизга бироз эриш туюлди. Илм-фан инқилоби давом этаётган жаҳоннинг тараққий этган мамлакатларида қанчадан-қанча ихтиролар пайдо бўлаётган ҳозирги пайтда шундай дейишга асос бормикан? Аммо унчалик катта бўлмаган лабораториядаги илмий тадқиқотлар билан танишар эканмиз, олимлар ўзлари яратган нарсаларнинг «ўхшаши йўқ», деб айтганларича борлигига ишонч ҳосил қилдик.

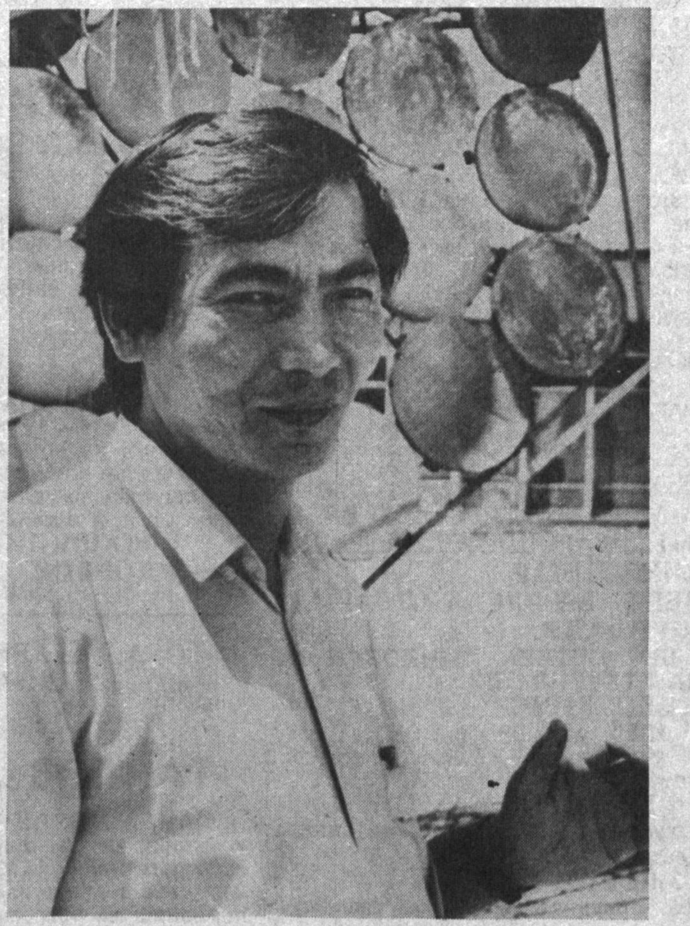

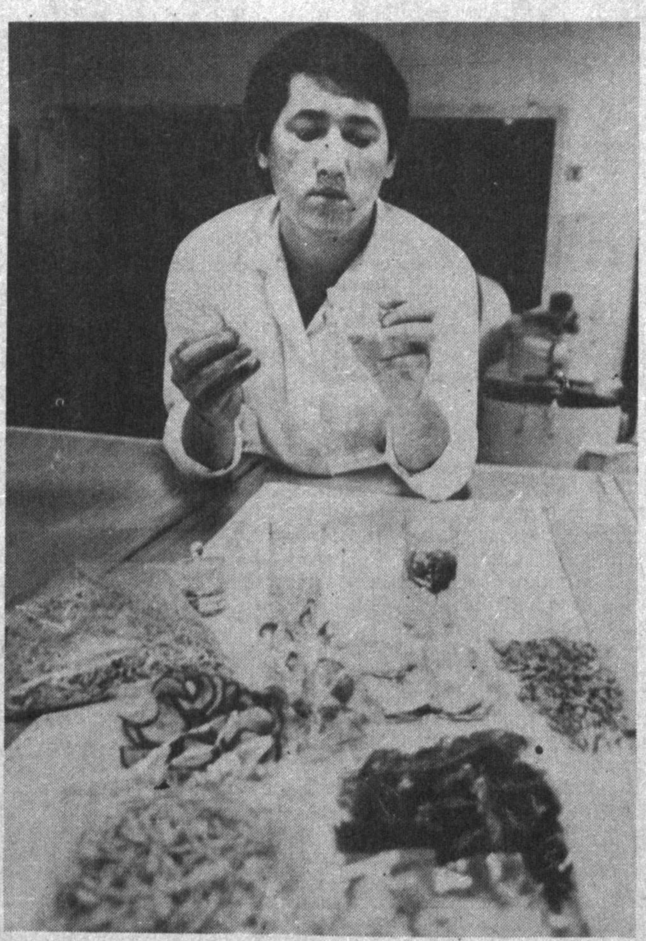

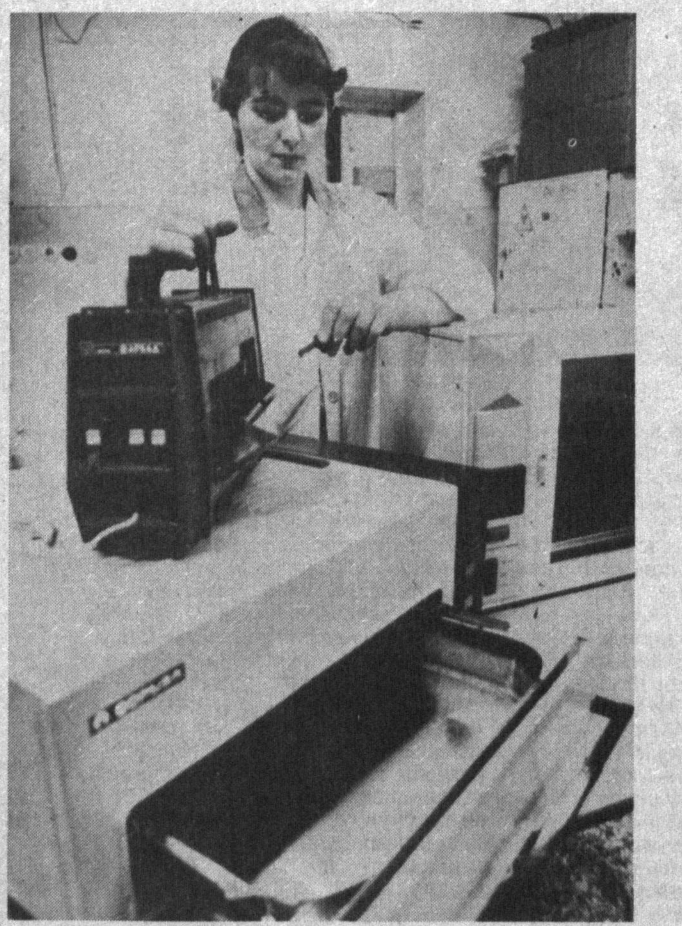

«ФЕРУЗА»— ҲАЁТ ДЕГАНИ

... ҚИЗЧА шифокорлар кўз ўнгида сўниб борарди. Унчалик мураккаб бўлмаган операция давомида жарроҳлар асбоблари яхши стерилизация қилинмаганлиги сабабли юқтирилган касаллик хуружига қарши врачлар бирор чора топа олмасдилар. Улар Феруза ҳаёти учун сўнгги дақиқагача кураш олиб боришларига қарамасдан қизни сақлаб қолишнинг иложи бўлмади.

— У биз билан ёнма-ён ишларди, — ҳикоя қилади Рустам Ҳакимович. — Ўн гулидан бир гули очилмаган қизнинг ҳаёти шундай фожиали тугаши билан келиша олмадим. Худди шу воқеа мени стериализация муаммоси билан астойдил шуғулланишга мажбур қилди. Бугун, илмий тадқиқотлар бошланганидан икки йил ўтгандан сўнг, олдимизга қўйилган вазифани муваффақиятли ҳал этдик, дея оламиз. Буни Ўзбекистон санитария-эпидемиология станцияси, Ленинграддаги санитария гигиенаси илмгоҳида ўтказилган синовлар ҳам, жумҳуриятимиздаги қатор касалхоналардаги тажрибалар ҳам тасдиқлаб турибди.

Олимлар яратган стерилизаторларига «Феруза» деб ном қўйдилар. Лабораторияда яратилган сопол мослама қиздириш натижасида шундай нур чиқарадики, у микроорганизмлар, бактериялар, вирусларнинг барча турларини йўқ қилади. Стерилизация нисбатан паст — 100—120 даража ҳароратда атиги 5 дақиқа давом этади. Стерилизатордан фойдаланиш ҳам жуда осон. Тиббий асбоб-ускуналар тўла стерилизация қилиб бўлингач махсус товуш эшитилади. Агар асбоб-ускуналар охиригача стерилизация қилинмаган бўлса уларни стерилизатордан умуман олиб бўлмайди.

— 10 литрлик ҳажмдаги бу стерилизаторлар касалхоналар, тиббиёт муассасаларига мўлжалланган, — давом этади Раҳимов. — Унда асбоб-ускуналар билан биргаликда шифобахш гиёҳларни, дори-дармонларни ҳам стерилизация қилиш мумкин. Бундан ташқари биз хонадонларда фойдаланиш учун мўлжалланган атиги 2,5 килограмм келадиган стерилизаторлар ҳам яратганмиз.

Лабораторияда яратилган бу мослама тиббий муассасалар билан бир қаторда сартарошхоналар, умумий овқатланиш корхоналари учун ҳам керак. Бу ихтиро билан кўпгина хорижий мамлакатлар қизиқиб қолишган. Улар ана шундай стерилизаторларни бугуноқ валютага сотиб олишга тайёрлар. Олимлар уларни кўплаб ишлаб чиқариш керак, деган фикрдалар. Ўрни келганда шуни айтиш керакки, лаборатория ташаббуси билан Ўзбекистонда ташкил этилган кичик ва қўшма корхоналар, шунингдек, Ленинград, Томск, Хабаровск, Киров, Ставрополь, Коломна, Псков ва бошқа шаҳарлардаги корхоналар ана шундай маҳсулот ишлаб чиқаришга тайёр.

ХАЁЛМИ? ЙЎҚ, ВОҚЕЛИК!

БИР ЯРИМ — икки йил аввал қуритиб қўйилган карам, сабзи, пиёз, картошка, бақлажон, қўзиқорин, хурмо, қовоқ ва кўпгина бошқа мева-чева оддий сувга бўктирилгандан сўнг янги узилган пайтдаги кўринишини олибгина қолмасдан, ўша вақтдаги мазасини ҳам сақлаб қолади. Бунинг сири шундаки, ана шу сабзавот ва меваларга ўзига хос «жон кириши» — махсус хусусиятидир. У табиат инъомлари тўқима ва витаминларга зарар етказмаган ҳолда уларни сув орқали «қайтариб» беради.

— Бугунги кунда халқ хўжалигимизда кўпгина маҳсулотлар уларни сақлай ола олмаслиги натижасида исроф бўлмоқда, — дейди Рустам Ҳакимович. — Бу соҳада қуритиш securityполидан фойдаланиш ҳосилни тўла сақлаб қолибгина эмас, уни бир неча йил ўтгач ҳам истеъмол қилиш учун яроқли ҳолда сақлаб туриш имконини беради. Биз яратган сопол ўчоғимиз сабзавот ва мева-чевани бир неча дақиқадан бир неча соатгача уй ҳароратида қуритади. Бунда уларнинг тўйимлилик моддалари, оқсиллари, витаминлари, микроэлементлари сақланиб қолади. Биз шу усулда ҳатто тарвузни ҳам қуритишга муваффақ бўлдик. Ҳолбуки унинг таркиби 98 фоизини сув ташкил этади. Сув ёрдамида «қайта тирилтирилган» тарвузни йилнинг хоҳлаган пайтида истеъмол қилиш мумкин бўлади. Бу айниқса қанд касаллиги, буйрак, жигар хасталикларига дучор бўлган беморлар учун жуда зарур.

Болалар учун эса қуритилган... мева шарбати жуда фойдалидир. Биз бундан икки йил аввал ҳосили териб олинган малинадан тотиб кўрдик. Гапимизга ишонаверинг, у худди кеча узилганга ўхшарди. Худди шунингдек, аввал қуритилиб, сўнг дастлабки ҳолатга қайтарилган карам, пиёз, саримсоқ пиёз ҳам томорқадан ҳозиргина узиб келинганидан фарқ қилмасди. Олимлар помидор, лимон, кўкатларни ҳам қуритиш мумкинлигини айтди.

— Умуман олганда қуритиш ўчоғимизда хоҳлаган маҳсулотни қуритиш мумкин, — дейди Рустам Ҳакимович. — Бу ўчоқларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштиргандан сўнг уларни аҳолига унча қиммат бўлмаган нархларда сотиш ниятидамиз. Биз яратган ихтиро серфарзанд, беморлар бўлган оилаларга жуда асқотади, деган умиддамиз.

СУВ ВА 150 ИХТИРО

СОПОЛ «мўъжизаси» юқорида айтилганлар билан чекланмас экан. Ҳозирги пайтда ундан қўлланилиб, шўр сувни чучуклаштирувчи қурилмалар яратиляпти. Унча катта ҳажмда бўлмаган бу қурилмалар айниқса автосайёҳлар, дам олувчиларга асқотади. Ундан тиббий муассасаларда ҳам фойдаланса бўлади. Саноат учун мўлжалланган сувни чучуклантирувчи қурилмалар ҳам яратилган.

Лаборатория ходимлари сополдан фойдаланиб, бошқа турли асбоб-ускуналар яратмоқдалар. Сопол босма платалар (телевидение ва радио) тайёрлашда ҳам қўл келяпти. Ундан фойдаланилганда пайвандлашни шундай амалга ошириш мумкинки, платалардан биронтаси асло ишдан чиқмайди.

Ана, шу «мўъжиза»ларга сополдан қўлланиш соҳасида 150 тадан кўпроқ ихтиро қилинганлиги туфайли эришиляпти. Бу соҳада Р. Раҳимов билан биргаликда кўплаб олимлар ҳам астойдил фидойилик кўрсатмоқдалар. Масалан, Дмитрий Дасенович Лим бошчилик қилаётган «Фарҳод» хўжалик ҳисобидаги давлат акционер фирмасининг ходимлари барча муҳандислик ишларини ўз ҳисобларига бажармоқдалар. Ушбу фирманинг муҳандиси Борис Егай, ленинградлик «Большевик» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош муҳандисининг ўринбосари Владислав Владимирович Дежнов ҳам фидойилик қиляптилар. Тиббиёт ходимлари олимларга барча анализларини ўтказишда кўмаклашмоқдалар. Бунда республика санитария-эпидемиология станциясининг бош врачи Виктор Алексеевич Андриянов, лаборатория мудири Светлана Кайфановна Алиева, лаборант Дилбар Ориповананинг хизматлари каттадир.

— Ходимларимиз орасида кимнидир ажратиб кўрсатиш қийин, — дейди табассум ила Раҳимов. — Ҳамма фидойилик кўрсатмоқда, дейиш мумкин. Улар ғоямиз тўғри эканлигига иш бошлаган вақтимиздаёқ ишончлари комил эди. Бизни «Физика-қуёш» бирлашмаси раҳбарияти ҳам, «Оқ олтин» ва «Фарҳод» фирмалари ҳам қўллаб - қувватламоқдалар. Уларсиз шундай натижаларга эриша олмасдик. Эндиликдаги вазифамиз — сополдан фойдаланиш соҳасидаги ихтироларимизни тиббиёт, саноат, умуман халқ хўжалигига кенг жорий этишдир.

Гулнора УСМОНОВА.

⊙ СУРАТЛАРДА: бирлашма тажрибахонаси мудири Р. Ҳ. Раҳимов, тажрибахона техниги Г. Холина, муҳандис О. Мамадалиев.

Рустам Шарипов суратлари.

Сўранг, жавоб берамиз

С. КАРИМОВ: Тошкент Давлат дорилфунунида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқийман. Диплом иши ёзмоқчиман. Айтингчи, отпуска муддати бизлар учун неча ойни ташкил этади? Иш жойидаги ҳақ бу вақт учун қандай тўланади?

Жавоб: Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиётганлар диплом ишларини бажариш ва уни ҳимоя қилиш учун отпуска олиш ҳуқуқига эгадирлар. Бундай отпусканинг муддати ўрта махсус ўқув юртларининг ўқувчилари учун икки ой, олий ўқув юртлари талабалари учун 4 ойдан иборат. Бундай олий ўқув юртида ўқиётганларга ўртача ойлик иш ҳақи кўпи билан 100 сўм миқдорида тўланади. Махсус ўқув юртларида ўқиётганларга эса 80 сўм миқдорида тўланади.

Маъмурият тегишли ўқув юртларининг тавсияси билан олий ўқув юртларида ўқиётганларга, уларнинг танлаган ихтисоси бўйича бевосита ишлаб чиқаришнинг ўзида танишишлари ва диплом ишига материаллар тайёрлашлари учун иш ҳақи сақланмаган ҳолда қўшимча бир ойлик отпуска бериш ҳуқуқига эга.

●

С. АШУРОВ: Қурилиш бошқармасига қарашли корхонада ГАЗ—53 маркали машина ҳайдовчиси бўлиб ишлайман. Айтингчи, машина ҳайдовчиларга отпуска муддати қонунда қандай белгиланган?

Жавоб: СССР Меҳнат ва ижтимоий масалалар Давлат қўмитаси ва ВЦСПС Раёсатининг 1974 йил 25 октябрь 298/II—22 сонли қарори билан тасдиқланган рўйхатида кўрсатилишича, 1,5 тоннадан 3 тоннагача оғирликдаги ҳажмда юк кўтарадиган автомашина ҳайдовчилари учун отпускага қўшимча 6 иш куни, 3 тонна ва ундан ортиқ оғирликдаги ҳажмда юк кўтарадиган автомашина ҳайдовчилари учун отпускага қўшимча ҳақ тўланадиган 12 иш куни белгиланган.

Агар сизнинг ҳайдаётган машинангиз 3 тоннадан оғирроқ юк кўтарса, меҳнат отпускангиз куни 24 иш кунини ташкил қилади.

●

Б. ТАМАНОВ: Жамоатчилик ташкилотида бир неча йилдан бери хизматчи бўлиб ишлайман. 1990 йил меҳнат отпускасидан фойдаланган эмасман. Айтингчи, отпуска кунларидан фойдаланмасдан, унинг пулини олиб ишни давом эттирсам бўладими?

Жавоб: Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари мажмуасининг 85-моддасига асосан отпускадан фойдаланмаган ишчи ёки хизматчи ишдан бўшаган ҳоллардан ташқари отпускани пуллик товон тўлаш билан алмаштиришга йўл қўйилмайди. Демак, сиз бундай отпускадан фойдаланишингиз керак.

●

Т. УМАРОВ: Кундузи комбинатда ишлаб, кечқурун билим даргоҳида таълим оламан. Талабаларга имтиҳонлар учун неча кун ўқув отпускаси берилади ва бунда иш ҳақи сақланадими?

Жавоб: Ишлаб чиқаришда ишлаб туриб, кечки ёки сиртқи олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқиётган ишчи-хизматчиларга лаборатория ишларини бажариш учун, зачёт ва имтиҳонлар топшириш учун ҳақ тўланадиган отпуска (таътил) кунлари берилади. Отпусканинг муддатлари сиртқи ўрта махсус ўқув юртларининг I ва II курсларида ўқиётганлар учун 30 календарь кун. III ва ундан юқори курсларда ўқиётганлар учун — 40 календарь кун қилиб белгиланади. Кечки ўрта махсус ўқув юртларининг I ва II курсларида ўқиётганлар учун — 10 календарь кун, III ва ундан юқори курсларда ўқиётганлар учун — 20 календарь кун қилиб белгиланади.

Сиртқи олий ўқув юртининг I ва II курсларида ўқиётганлар учун — 30 календарь кун III ва ундан юқори курсларда ўқиётганлар учун — 40 календарь кун қилиб, кечки олий ўқув юртларининг I ва II курсларида ўқиётганлар учун 20 календарь кун, III ва ундан юқори курсларда ўқиётганлар учун — 30 календарь кун қилиб белгиланган.

●

К. ХОЛИҚОВ: Қурилиш техникумида сиртдан ўқийман. Кундузи слесарлик қилар эдим. Меҳнат дафтарчамга учинчи разрядли слесарь деб ёзилган. Ишдан бўшаб бошқа корхонага иккинчи разрядли дурадгор бўлиб ўтдим. Айтингчи, 3-разряд билан менга ҳақ тўланиши мумкинми?

Жавоб: Йўқ, мумкин эмас, бунда маъмурият тўғри иш тутган. Чунки сиз бошқа ишга ўтганингизда маъмурият билан меҳнат шартномаси тузганингизда, учинчи разрядли слесарь касбида ишлаш учун эмас, балки дурадгорлик касбида ишлаш учун розилик билдиргансиз. Иккинчи иш жойингиздаги малака ошириш комиссияси маълум муддатдан кейин «имтиҳон» қилиб дурадгорлик малакангизни оширишни лозим топиши мумкин.

Абдужалил ҲАСАНОВ, ҳуқуқшунос.

Ҳар тўғрида

СТАЛИН МУЗЕЙИДАГИ ҲОДИСА

ТБИЛИСИ. Гуржистоннинг бутун полицияси ўғирланган эски ва арзон телефон аппаратини қидиришга жалб этилди. Бундай қизиқишнинг сабаби шундаки, у қачонлардир И. Сталинга тегишли бўлиб, Гуржистоннинг «Халқлар доҳийси» туғилган Гори шаҳридаги музейда намойиш қилинган эди.

Ўғри мутлақо тасодифан қўлга тушди. Соқчи полициячилар тунда катта бўхча кўтарган йўловчига эътиборни қаратдилар. Бу бўхчада музей деразаларининг катта пардалари бор экан. Ўғри ўзини йўқотиб қўйди ва дарҳол ҳамма нарсани тан олди.

Полициядаги сўроқ пайтида у замонавий телефон аппаратлари тез-тез ишдан чиққанлиги сабабли эски телефон аппаратини уйига ўрнатиш ниятида бўлганлигини айтди.

Сталин уруш йилларида буйруқлар берган телефон аппарати музейга қайтарилди.

ОМАДСИЗ МАШИНА ЎҒРИЛАРИ

БРАЗИЛИА. Шер ўргатувчи Диметриу Ди Мелу Рио-де-Жанейро полиция участкасига келиб учта номаълум шахс тўппонча ўқталиб ундан автофургон калитини тортиб олгани ва машинани ҳайдаб қочганини, бундан жуда ташвишланаётганини айтди. Бироқ уни олиб қочилган автомашинанинг тақдири эмас, машина ўғриларининг хавфсизлиги ташвишга солиб қўйган эди.

Гап шундаки, олиб қочилган фургонда яқинда Осиёдан келтирилган Линда лақабли шер бор эди. Ҳайвонларни ўргатувчининг гапларига қараганда, у ҳали бу шерни қўлга ўргатишни бошламаган. «Линда» уларнинг аҳволини қийинлаштириб қўяди», — деб ҳисоблайди Рио-де-Жанейродан юз километр масофада жойлашган махсус ҳайвонот фермасининг эгаси Ди Мелу. У ўша ерда шерларни боқиб катта қилади ва қўлга ўргатади. Кейин бу шерларни циркларнинг эгаларига ҳамда шундай ҳайвонларни уйда сақлашни хоҳловчи оддий ҳаваскорларга сотади.

Диметриунинг олижаноблигига қойил қолиш керак: О. Генри ҳикоясининг қаҳрамони каби ўғирланган нарсани қайтариб олишга рози бўлиш учун жиноятчилардан мўмай пул талаб қилмади, шерни ўргатувчи ўғриларга уларнинг асаби қақшагани учун товон тариқасида икки миллион крузейру (салкам 6 минг АҚШ доллари) таклиф этди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ

2-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

Янги ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти ўрта маълумотли фотонабор электрон қурилмаларида ишловчи оператор, мусаҳҳиҳ-ҳарф терувчи, офсет босма матбаачилари, линотипчи, ҳарф терувчи, ва муқовачиларни тайёрлайди.

БИЛИМ ЮРТИГА 9 — 11-СИНФНИ ТАМОМЛАГАН 15 — 18 ЁШДАГИ ЎҒИЛ ВА ҚИЗ БОЛАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9-синф маълумотига эга бўлганлар уч йил, тажриба гуруҳларига қабул қилинганлар 2 йил ўқишади ва тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари тўғрисида ҳужжат оладилар.

Билим юртига қабул қилинганлар бепул кийим-бош ва 3 маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

11-синфни битирганлар учун ўқиш муддати 10 ой бўлиб, 39 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар. Билим юрти ўзининг устахонасига эга. Ишлаб чиқариш таълими даврида ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Билим юртини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар Москва ва Львов полиграфия олий билимгоҳларига, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат олий билимгоҳининг полиграфия бўлимига ўқишга юбориладилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ«3»БАҲОЛАРСИЗ ТУГАТГАНЛАР ИМТИҲОНСИЗ ТОШКЕНТ ПОЛИГРАФИЯ ТЕХНИКУМИГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА КИРАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Зарурий ҳолларда — ётоқхонадан жой берилади.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Қуйидаги ҳужжатлар топширилади: билим юрти директори номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт (асли), маълумоти ҳақида гувоҳнома (асли), 6 дона фотосурат (3х4 см).

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Чилонзор район, Нурхон кўчаси, 21-уй (метронинг «СССР 50 йиллиги» бекати).

ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР! ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

10-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1991—1992 ўқув йилига

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЯККА БУЮРТМАЛАРНИ ТИКУВЧИ-БИЧУВЧИЛАР (ўқиш муддати — 1—3 йил).

КЕНГ ИХТИСОСЛИ САРТАРОШЛАР (ўқиш муддати — 1 йил).

ОШПАЗ-ҚАНДОЛАТЧИЛАР (ўқиш муддати — 1—3 йил).

МУЗЛАТГИЧЛАРНИ ТАЪМИРЛОВЧИ УСТАЛАР (ўқиш муддати — 3 йил).

СОТУВЧИ-БУФЕТЧИ, НАЗОРАТЧИ-КАССИР (ўқиш муддати — 1 йил).

КЕНГ ИХТИСОСЛИ СУРАТКАШЛАР (ўқиш муддати — 3 йил).

БИЛИМ ЮРТИГА 9—11 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9-синф маълумотидагилар бепул овқат, кийим-бош ва 40—50 сўм стипендия билан таъминланадилар.

11-синф маълумотидагилар ойига 80—100 сўм стипендия билан таъминланадилар.

КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?

Билим юртига кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, соғлиғи ҳақида маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, турар жойидан маълумотнома, таржимаи ҳол, 6 дона фотосурат (3х4см).

Билим юртининг манзилгоҳи: 700098, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов ноҳияси, Қорақамиш 1/2 даҳаси, 20-уй. (42, 43э, 56, 93-автобусларнинг; 27-трамвайнинг «Мактаб» бекати; 7, 10-троллейбусларнинг охирги «1/4 Қорақамиш» бекати; 82-автобуснинг (1/4 «Қорақамиш» бекати).

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

учиш аппаратини йиғувчи чилангар;
механика йиғув ишлари чилангари;
кенг тармоқли станокчи;
рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори;
токарь;
фрезерчи;
электр пайвандчи;
тикувчи-мотористка.

ЎҚИШ МУДДАТИ

СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДАН ҚАЙТГАНЛАР УЧУН — 6-ой (бошқа шаҳарликлар учун ётоқхона бор)

11-СИНФНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН — 10 ой.

Ойига 115 сўм стипендия ҳамда ишлаб чиқариш практикасидан тушган иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

ЎҚИШ ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ

9-синфни битириб, 1-2 йиллик гуруҳларга қабул қилинганлар битиргандан сўнг касб олганликлари ҳақида ҳужжат оладилар.

Хоҳловчилар билим юрти қошидаги кечки мактабда ҳам ўқишлари мумкин.

3 йиллик гуруҳларга қабул қилинганлар тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари ҳақида диплом оладилар.

Ёшларга узлуксиз техникавий маълумот бериш мақсадида билим юрти Тошкент машинасозлик институти-экспериментал ўқув илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси таркибига кирган. Умумий ўқиш муддати 7 йил бўлиб, биринчи поғонасида ўқиш 2 йил давомида билим юртида ўтади.

КИРУВЧИЛАР математикадан (оғзаки), она тили (ёзма) имтиҳон топширадилар.

Битиргандан сўнг тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари ҳақида ҳужжат оладилар.

Ўқишни муваффақиятли тугатганлар Тошкент машинасозлик институти ёки авиация техникумида ўқишни давом эттирадилар.

9-синфни битириб, билим юртини барча туридаги гуруҳларига қабул қилинган ҳамма ўқувчилар бепул кийим-бош ва иссиқ овқат билан таъминланадилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА КИРАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқувчилар ўқиш даврида Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишчи-хизматчилар учун жорий этилган имтиёзлардан ҳам фойдаланадилар.

ЎҚИШНИ ТУГАТГАНДАН СЎНГ ШУ КОРХОНАДА ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 9-синфни тамомлаганлиги ҳақида ҳужжат ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилганлик ҳақида гувоҳнома (паспорт), яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, 6 дона 3х4, 4х5 см фотосурат.

Билим юрти манзилгоҳи: 700207, Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, генерал Петров кўчаси, 331-уй (30, 119, 151, 192, 110, 42, 44-автобуслар; 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати), Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирлиги

«ЭЛЕКТРОМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

47-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

радиоэлектрон ускуналари бўйича йиғувчи слесарлар, радиоэлектрон ускуналари бўйича монтажчилар, кенг профилдаги станокчилар, механик-йиғув ишлари бўйича слесарь-пайвандчилар

Билим юртида кенг профилдаги станокчилар, радиоэлектрон ускуналари бўйича монтажчилар учун 2 йиллик группалари бор.

Бу группаларга қабул қилинган ўқувчилар 2 йил мобайнида ихтисослиги бўйича ва ўрта маълумот бўйича ҳужжат оладилар.

БИЛИМ ЮРТИГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ДОИМИЙ ҚАЙД ҚИЛИНГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар 2 ёки 3 муддатли ўқув курсларига қабул қилинади ва тўлиқ давлат қарамоғида бўладилар.

11-синф маълумотига эга бўлганлар ёки Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилганлар учун ўқиш муддати 6 — 8 ой ва ҳар ойда 70 сўмдан стипендия билан таъминланадилар.

Ўқувчиларга ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқиш муддати иш стажига киради.

Ҳунар-техника билим юртида турли тўгараклар ва спорт секциялари ишлайди.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРИБ ЧИҚҚАН КИШИЛАР ТОШКЕНТ «ЭЛЕКТРОМАШ» ЗАВОДИГА ИШГА ЮБОРИЛАДИ.

БИЛИМ ЮРТИНИ ОЛТИН ВА КУМУШ МЕДАЛЬ БИЛАН БИТИРУВЧИЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: билим юрти директори номига ариза, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.), 086 формадаги медицина справкаси.

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент, шаҳри, Сергели-2, 64а-уй (40, 58, 75, 86, 98, 104-автобуслар; 19-троллейбуснинг «Сергели савдо маркази» бекати).

«МАТОНАТ» ЯНА ҒОЛИБЛАР ШОҲСУПАСИДА

ШАҲРИМИЗДАГИ «Меҳнат резервлари» спорт комплексида СССР халқлари X ёзги спартакиадаси дастуридан ўрин олган тананинг ҳаракатланувчи қисмлари шикастланган, айрим тана аъзолари етишмайдиган ногиронларнинг I Ўзбекистон биринчилиги бўлиб ўтди.

Биринчилик «Орзу» ногиронлар билан ишлаш жумҳурият жисмоний тарбия-соғломлаштириш клуби томонидан ташкил этилди ва ўтказилди. Биринчиликнинг бош ҳомийси — жумҳурият Қизил Ярим Ой жамиятининг марказий комитети томонидан уни ўтказиш учун 7 минг сўмдан кўпроқ маблағ ажратилди. Шунингдек, беллашувларни ўтказишда айрим тана аъзолари етишмайдиган спортчиларнинг жумҳурият футбол уюшмаси, Ўзбекистон ССР футбол федерацияси, Тошкентнинг «Матонат» клуби ва Ўзбекистон футбол ҳакамларининг уюшмалари фаол иштирок этдилар.

Биринчиликда «Матонат» (Тошкент) «Орзу» (Фарғона) ва «Сўғдиёна» (Самарқанд) жамоалари ўзаро куч синашди. Беллашувларда кўпроқ жамоалар қатнашиши мумкин эди, бироқ футбол ўйини учун зарур бўлган махсус қўлтиқтаёқларнинг етишмаслиги ишнинг белига тепди. Гап шундаки, илгарилари бу спорт анжомлари «Ҳамдўстлик» қўшма корхонаси томонидан чиқариларди, ҳозир эса материал етишмовчилиги туфайли ушбу хайрли иш барҳам топди.

Биринчилик натижалари таҳлилига кўра шаҳримизда 11—20 октябрь кунлари ўтказиладиган «Жаҳон кубоги — 91»да қатнашадиган СССР терма жамоасининг таркиби аниқланади. Шу ўринда ҳақли савол туғилиши мумкин: нима учун Иттифоқимизнинг энг кучли командаси Ўзбекистон биринчилиги натижаларига қараб тўлдирилади? Шуни мамнуният билан қайд этиш лозимки, ногиронлар футболи мамлакатимиз бўйича илк марта жумҳуриятимизда куртак ёзди ва «Матонат» жамоасининг муваффақиятлари туфайли халқаро даражага кўтарилди. Фикримизнинг яна бир далили шундан иборатки, биринчилик пайтида «Матонат» Москвага бориб X ёзги спартакиаданинг очилишида қатнашди. Ҳамшаҳарларимиз В. И. Ленин номли марказий ўйингоҳда РСФСР жамоасини 2:0 ҳисобида мағлуб этдилар. Сўнг эса Тошкентга қайтиб жумҳурият терма жамоасини 11:0 ҳисобида енгдилар.

Биринчилик якунларига кўра ғолиблик «Матонат»га насиб этди. Бироқ ғалаба осонликча қўлга киритилмаганлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Бу эса жумҳуриятимизда ногиронлар футболининг юқори даражада эканлигидан дарак беради. Иккинчи ўринни «Орзу» жамоаси эгаллади. «Сўғдиёна» эса учинчи ўрин билан кифояланди. Ғолиблар қимматбаҳо совғалар ва ногиронлар футбол федерациясининг дипломлари билан тақдирландилар. Ҳа, оғир синовлар олдидан ўтказилган биринчилик беллашувлари якунланди. Биз эса «Матонат»га бўлажак жаҳон кубогида муваффақиятлар тилаб қоламиз. Бўш келманг, йигитлар!

Айдер ҚУРТМУЛЛАЕВ.

СУРАТЛАРДА: ногиронлар ўртасида жумҳурият биринчилиги беллашувларидан лавҳалар.

Муаллиф суратлари.

Спартакиада шунқорлари

Ҳозир мамлакатимизнинг бир нечта шаҳарларида СССР халқларининг X спартакиадаси мусобақалари давом этмоқда. Шу кунгача жами 27 спорт туридан ярмидан кўпроғи бўйича мусобақалар якунланиб, ғолиблар аниқланди. Спартакиаданинг сўнгги беллашувлари эса сентябрь ойида ўтказилади. Таъкидлаб ўтиш жоиз, жумҳуриятимиз спортчилари ушбу спорт байрамида муваффақиятли қатнашмоқдалар. Қуйида жумҳуриятимиз спортчилари орасидан спартакиада ғолиби бўлган ёки унинг кумуш ва бронза медаллари соҳибларининг номларини келтирамиз.

ЭНГ КУЧЛИЛАР

Феруз Аъзамов (Тошкент) — самбо кураши;

Розалия Галеева (Олмалиқ) — спорт гимнастикаси;

Оксана Чусовитина (Тошкент)—спорт гимнастикаси (эркин машқ);

Байдаркада эшкак эшиш: 100 метр масофага эркаклар тўртлиги. Жумҳуриятимиз жамоасининг таркиби — Анатолий Тюрин (Чирчиқ), Владимир Казанцев, Андрей Колганов, Иван Киреев (ҳаммаси Тошкентдан).

Радион Гатаулин (Тошкент) — енгил атлетика (лангарчўпда сакраш);

Артур Григорян (Тошкент) — бокс;

Сергей Сирцов (Тошкент) — оғир атлетика;

Ноил Муҳаммадиёров (Андижон) — оғир атлетика;

КУМУШ НИШОН СОҲИБЛАРИ

Дмитрий Полунин (Тошкент) — енгил атлетика (найза улоқтириш);

Байдаркада эшкак эшиш: аёллар иккилиги. Ирина Журавлева ва Виктория Николаева (иккови Тошкентдан);

Оксана Чусовитина — спорт гимнастикаси (таяниб сакраш);

Розалия Галеева — спорт гимнастикаси (брусьяда машқлар);

Ғайратулла Абдуллаев (Тошкент) — грек-рим кураши;

Искандар Юсупов (Тошкент) — эркин кураш;

Мирза Шомирзаев (Тошкент) — самбо кураши;

Олег Маскаев (Тошкент) — бокс.

УЧИНЧИ УРИННИ ЭГАЛЛАГАНЛАР

Акробатика: аёллар иккилиги. Нигора Зупарова ва Евгения Эндришко (иккови Тошкентдан);

Акробатика: эркаклар тўртлиги—гуруҳ машқлари. Жамоамиз таркиби: Қудрат Қодиров (Андижон), Февзи Облаев, Альберт Тўхтаров ва Владимир Николаев (учови Тошкентдан);

Байдаркада эшкак эшиш: 500 метр масофага аралаш жуфтлик. Анатолий Тюрин ва Ирина Ляпина (иккови Чирчиқдан);

Байдаркада эшкак эшиш: эркаклар иккилиги.

Владимир Казанцев ва Андрей Колганов, (иккови Тошкентдан);

Игорь Бунин (Шаҳрисабз) — бокс;

Марат Китобов (Урганч) — бокс;

Норқул Султонов (Тошкент) — бокс;

Ҳамид Турсунов (Фарғона) — бокс;

Сергей Казадоев (Тошкент) — оғир атлетика;

Марина Михеева (Тошкент) — самбо кураши;

Ботир Турдиев (Бухоро) — самбо кураши;

Тамара Парфенова (Урганч) — самбо кураши;

Рудольф Ким (Бекобод) — самбо кураши;

Розалия Галеева — спорт гимнастикаси: эркин машқ ва таяниб сакраш.

Юрий БОГОМОЛОВ.

БЕЛЛАШУВЛАР, МУСОБАҚАЛАР

◎ БАДИИЙ ГИМНАСТИКА. Португалиянинг пойтахти Лиссабон шаҳрида қизлар ўртасида Европа биринчилиги баҳслари якунланди. Чирчиқлик Амина Зарипова кўпкурашда учинчи ўринни қўлга киритди. СССР терма командаси таркибида эса унга олтин медаль насиб этди.

◎ КАМОНДАН ОТИШ. Москвада эса камондан отиш бўйича Иттифоқ биринчилиги ниҳоясига етди. Биринчиликда ҳамшаҳримиз Жанета Циганкова олтин медални қўлга киритишга муваффақ бўлди.

◎ МЕРГАНЛИК. Ватанимиз пойтахтида мерганлик бўйича ўтказилган СССР чемпионатида жумҳуриятимиз спортчилари жуда яхши қатнашдилар. Жумладан, Анатолий Асрабоев «Динамо» жамияти жамоаси таркибида икки олтин ва бир кумуш медалнинг соҳиби бўлди. Андрей Романовга эса битта кумуш ва учта бронза медали насиб этди. Энвер Османов команда биринчилигида кумуш, Сергей Иваненко ва Александр Якоблар эса команда биринчилигида бронза медалларини қўлга киритишди.

◎ СУВ СПОРТИ. Волгоградда болалар ва ўсмирларнинг махсус олимпия резервлари мактаблари ўртасида СССР биринчилиги бўлиб ўтди. Унда олмалиқлик спортчимиз Светлана Ишкова минорадан сакраш баҳсида иккинчи бўлди ва уч метрлик трамплиндан сакраш машқида учинчи ўринни эгаллади.

Шатранж оламида

ИЖОД РУҲИЯТИ

БОКСЧИЛАР мусобақасини кўрган ҳар бир киши спортчилар ниҳоятда тез жавоб зарбаси беришга ёки мудофааланишга қодир эканликларига эътибор берган бўлса керак. Хиёл нотўғри бурилиб ёки ноқулай ҳаракат қилиб қўйдими — балога қолади: зарба устига зарба ейди. Энди тасаввур қилинг, боксчилардан бири ногоҳ ўйланиб қолди, рақибига бир пас назар ташлади деб... Бундай чалғиш унга жудаям қимматга тушарди, ҳушёрликни йўқотмаган рақиби уни нокаут қилган бўларди.

Шатранжда эса бутунлай бошқача. Бунда навбатдаги юришни ўйлашга вақт ҳам кўпроқ, яна баъзан тахтадаги воқеалар жараёнидан холироқ бўлиб, ҳарифи ҳақида фикр юритиш ҳам фойдалидир.

Нима учун дейсизми? Аслини суриштирганда, шатранжчининг рақиби «иккита». Биттаси — хаёлий, идеал, иккинчиси эса ҳақиқий, яъни тахта ёнида ўтирган рақиб. Улар ўртасидаги фарқни айтинг!

Дейлик, шатранжчи вариантларни ҳисоблаб позицияга баҳо беради ва ўзи ўйлаган ва рақиби ҳам бу фикрга қўшилувчи энг яхши юришни топади. Бироқ бу қандайдир идеал ҳарифни кўзда тутувчи спортчи нуқтаи назаридан қарагандагина энг яхши юриш-ку. Рўпарада эса бутунлай бошқача характер, билим, жўшқинлик, позицияга бошқача тушунувчи ва ниҳоят, вариантларни ҳисоблаш борасида бўлак қобилиятга эга одам ўтирибди. Шунинг учун ҳам у кўпинча рақиби ўйлаган юришни қилмайди.

Худди шу ерда зиддият юзага келади. Шахматчи позицияга дурустгина тушунадиган, таҳлил қиладиган, комбинациялар ишлатадигандек кўринадию, бироқ ҳеч қачон айтарли спорт муваффақиятларига эриша олмайди. Ҳамма «бало» у рақибининг ўйин хусусиятлари ва характерини ҳисобга олмаганлигидан келиб чиқади.

ИХТИСОС ТИКЛАНДИ

XIX АСРДА йирик шахмат мусобақаларининг маркази ҳамда бутун дунёнинг машҳур шахматчилари учун муқаддас жой бўлган Лондондаги «Симисон» кафеси яқинда яна ўзининг олдинги шуҳрати — «ихтисоси»ни тиклади. Кафенинг ҳозирги эгалари, аввалги анъаналарнинг қайта туғилишини Англия шатранж «ренессанси» — яъни бу ердаги ёш шахматчиларнинг сезиларли муваффақиятлари ва бунинг оқибатида унинг аҳолиси ўртасида бу ўйиннинг тобора оммалашиб бораётганлиги билан изоҳламоқдалар.

1839 йилда «Симисон» кафесида ўша вақтнинг энг кучли шахматчилари — француз Лабурдоннэ билан ирландиялик Мак-Доннель беллашишган. Бир йил ўтгач, ўша жойда Буюк Британия тарихида биринчи шатранж турнири ўтказилиб, унда машҳур тарихчи ҳамда социолог олим Бокль ғолиб чиққан. Кафенинг доимий хўрандалари орасида норасмий жаҳон чемпионлари Стацнтон (Англия), Андерсен (Германия) — у кейинчалик «боқий партия» деб аталган Кизерицскийга қарши ўйинни худди шу ерда ютган, Морфи (АҚШ) — хўрандалар дафтарчасида шундай ёзув қолдирган: «Сизнинг кафеингиз — Лондондаги ягона ёқимли жойдир», Стейниц (Чехословакия, биринчи расмий жаҳон чемпиони), Цукерторт (Германия) ва бошқа машҳур шахматчилар бўлган.

АДИБЛАРНИНГ ҚАСОСИ

УЗОҚ умр кўрган машҳур инглиз ёзувчилари Бернард Шоу (1856—1949) ва Герберт Уэльс (1866—1946) шатранж ҳақида унчалик яхши фикр билдиришмаган. Замондошларнинг эсдаликларидан англанишича, бунинг сабаби шуҳратдорларнинг шатранж тахтаси ёнида кўп марталаб ўсал бўлганликларида эмиш. «Пигмалион»нинг автори болалигида онасига, «Кўринмас киши»нинг яратувчиси эса иккинчи хотини Кэтринга нуқул ютқизарканлар.

СССР спорт устаси Мамажон МУҲИДДИНОВ тайёрлаган.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги

Х. З. ҚАЛОНОВ НОМИДАГИ ОЛИЙ ҲУНАР БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЯНГИ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ (НИТ) ВА БОШҚАРИШНИ ҲУЖЖАТЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАШ (НИТ—ОТ) СОҲАСИДАГИ КАСБЛАРНИ ЭГАЛЛАШНИ ХОҲЛАЙДИГАН БАРЧА

БИЛИМ ЮРТИ

ПЕДАГОГИКА ТЕХНОЛОГИЯСИНИНГ ЯНГИ ШАКЛЛАРИНИ УҚИТИШНИНГ ЯНГИ СИСТЕМАСИ (интеграл ва кўп даражали ўқув режалари, якка тартибда ўқув режаси фанларини танлаш, фанларга оид аниқлагич, руҳият-педагогика ташхиси ва ҳоказолар)НИ

ТАВСИЯ ЭТАДИ

Олий ҳунар билим юртида узлуксиз касбий маълумот бош қоида ҳисобланади. Бу ердаги ҳар бир таълим йили — эгалланган касб ҳамда ўз билимлари ва куч-қувватини халқ хўжалигига жорий этиш учун ишлаб чиқаришга йўл олиш имконияти демакдир. Ҳар бир йил — ўқишнинг навбатдаги босқичи учун танловда иштирок этишдир. Билим юрти ўз ўқувчилари ва талабаларига НИТ ва НИТ—ОТ соҳасида ишчи малакасидан муҳандислик малакасигача бўлган бир неча мутахассисликларни эгаллаш имкониятини яратиб беради.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1 ЙИЛДАН 6 ЙИЛГАЧА.

ЎҚИШГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ДОИМИЙ ЯШАЙДИГАН, АҲОЛИ РЎЙХАТИДА ҚАЙД ҚИЛИНГАН, ЎРТА МАКТАБЛАРНИНГ 9 ВА 11-СИНФЛАРИНИ БИТИРГАН ШАХСЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР

ТАЪЛИМ — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА **ОЛИБ БОРИЛАДИ.**

ОЛИЙ ҲУНАР БИЛИМ ЮРТИГА ТАНЛОВЛИ САРАЛАШ 3 БОСҚИЧДА ЎТКАЗИЛАДИ:

1-БОСҚИЧ:

16—17 АВГУСТДА: НИТ учун хусусий ЭҲМда математикадан, НИТ—ОТ учун диктант бўйича фанга оид аниқлагич текширувдан ўтилади.

2-БОСҚИЧ:

19-20 АВГУСТДА: **хусусий ЭҲМда мантиқий аниқлагич** текширувидан ўтилади.

3-БОСҚИЧ:

21-22-23 АВГУСТДА: руҳият-педагогика аниқлагич текширувидан ўтилади.

МАСЛАҲАТ (консультация)**ЛАР 1—15 АВГУСТ КУНЛАРИ ЎТКАЗИЛАДИ.**

Абитуриентлар аниқлагич текшируви натижалари бўйича олий ҳунар билим юртига қабул қилинадилар.

3 БОСҚИЧЛИ САРАЛАШ НАТИЖАЛАРИ БЎЙИЧА ТЎПЛАНГАН РЕЙТИНГ БИЛИМ ЮРТИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ УЧУН АСОС БЎЛАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР 15 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилимиз: 700084, Тошкент шаҳри, Хуршид кўчаси, 45-уй (10 «э», 85 «э», 44, 56, 88, 179-автобусларнинг «Семашко номли институт» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 34-55-51, 34-55-73.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги
Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси
«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг тажрибавий ҳажмлиблокли уйсозлик комбинати қошидаги

5-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1991-1992 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент шаҳридаги қурилишларда ишлаш учун қуйидаги ихтисослар бўйича малакали ишчи кадрларни тайёрлайди: бўёқчи-сувоқчи, қурилиш дурадгори, электр пайвандчи, сувоқчи-пардозловчи-плиткачи, ғишт терувчи.

Билим юртига 6 ва 10 ойлик гуруҳларда ўқиш учун Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган ўрта маълумотлилар қабул қилинади.

3 йиллик гуруҳларга эса 9-синфни битирганлар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ — УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида 3 йил ўқиб битирганларга ўрта маълумот тўғрисида аттестат, диплом ва эгаллаган касби бўйича малака разряди берилади. 6 ой ва 10 ой ўқиганларга эгаллаган ихтисоси бўйича диплом ва малака разряди берилади.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг қурилиш объектларида ўтказадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 фоизи тўланади. ҲАМДА ҲАР ойда 6 ой ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига 160 сўмдан, 10 ой ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига эса 80 сўмдан, 3 йил ўқийдиган гуруҳларнинг ўқувчиларига 40 сўмдан нафақа берилади.

3 йиллик гуруҳларда ўқийдиган ўқувчилар бепул кийим-бош ва ҳар куни овқат билан таъминланадилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртини имтиёзли диплом билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртларига йўлланма билан ўқишга юбориладилар.

БИЛИМ ЮРТИДА БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК, НАҚШ ТЎГАРАКЛАРИ ВА СПОРТ СЕКЦИЯЛАРИ МАВЖУД.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ тақдим этишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома (асли), характеристика, яшаш жойидан ва соғлиғи ҳақида маълумотномалар, 6 дона сурат (3x4).

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Ленин райони, Астрахан кўчаси, 12-уй, 5-ўрта ҳунар-техника билим юрти. 66, 161, 55-автобусларнинг «57-мактаб», 22-автобуснинг «Дегтярев кўчаси», 5, 26-трамвайларнинг «Восток» кинотеатри», 1-трамвайнинг «Дегтярев кўчаси» бекатлари.

Телефонлар: 91-26-47, 91-29-50.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»НИНГ ТАЖРИБАВИЙ ҲАЖМЛИ-БЛОКЛИ УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ДИҚҚАТ!

ОЛДИНДАН БЕРИЛГАН ТАЛАБНОМАЛАР БЎЙИЧА ОЛИНАДИГАН КИТОБЛАР!

Кимда ким нашриётларнинг 1992 йилги аннотациялаштирилган тематик режалари билан танишиб, керакли адабиётларга талабнома беришга улгурмаган бўлса, уларни

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ИДОРАСИНИНГ

КИТОБ ДЎКОНЛАРИГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

— «Ҳунар-техника билим юртлари учун олий мактаб».

— «Олий ўқув юртлари ва техникумлар учун олий мактаб».

— «Просвещение». 1993/94 ўқув йили учун дарсликлар ва ўқув адабиёти».

— «Педагогика».

— «Дружба народов» университетининг нашриёти».

— «Политиздат».

— «Экономика»).

— «Химия».

— «Росагропромиздат».

2 қисмдан иборат аннотациялаштирилган адабиёт чиқаришнинг тематик режалари:

1-қисмга талабномаларнинг бажарилиши кафолатланган нашрлар киритилган.

2-қисмдан режали тиражлар доирасида чиқариладиган нашрлар жой олган.

«ТАШКНИГА» ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ИДОРАСИ.

Ю. А. ГАГАРИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

БЎШ ЛАВОЗИМЛАРГА

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ФАНЛАР БЎЙИЧА ЎҚИТУВЧИЛАР: совет ҳуқуқи асослари, чизмакашлик, электроника асослари билан бирга электротехника, ЭҲМ ва микропроцессор техникаси, машинасозлик технологияси, технология жараёнларини техник нормалаш ва программалаштириш, металл қирқувчи дастгоҳлар ва уларни ишга тушириш, материалларга ишлов бериш асослари, оснастикани лойиҳалаштириш, самолётлар системалари агрегатлари, самолётларнинг узеллари ва деталлари конструкцияси, самолётларнинг конструкцияси, математик-иқтисодчи (ҳисоблаш техникасидан фойдалана оладиган), бошланғич ҳарбий тайёргарлик (фуқаро мудофааси).

ИЗОҲ: юқорида санаб ўтилган барча ихтисосликлардаги кишилар ўзбек тилини билишлари лозим.

Ўқитувчиларнинг меҳнатига Давлат Меҳнат комитетининг 1991 йил 20 мартдаги қарорига биноан ҳақ тўланади.

Танлов муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Куйбишев кўчаси, 12-уй.

Маълумотлар учун телефонлар: 33-78-57, 33-89-07.

„ЭЛЕКТРОНИКА"

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

«ЭЛЕКТРОНИКА» ФИРМА ДЎКОН-САЛОНИ ЭРКИН ТАРЗДА ВМ-12 ВИДЕОМАГНИТОФОНЛАРИНИ

СОТАДИ

ВИДЕОМАГНИТОФОННИНГ ТИЖОРАТ БАҲОСИ — 4,5 минг сўм.

Бизнинг манзилгоҳ: 700000, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 38-уй (3, 4, 13, 22-трамвайларнинг «Куйбишев ноҳия ижроия комитети» бекати).

«БИЛИМ» жамиятининг
ОКТЯБРЬ РАЙОН ТАШКИЛОТИ
(Навоий кўчаси, 11-уй)
14 ёшдан 18 ёшгача бўлган йигитлар ва қизлар учун
ЯКШАНБАЛИК БИЗНЕС МАКТАБИНИ
ТАШКИЛ ЭТАДИ

ТАЪЛИМ ДАСТУРИДА ИШБИЛАРМОНЛИК МЕНЕЖМЕНТ ВА МАРКЕТИНГ АСОСЛАРИ ЖАҲОН БИЗНЕС ТАЖРИБАСИ БИЛАН ТАНИШУВ, ХУСУСИЙ ИШБИЛАРМОНЛИК БИЛАН ЯККА ТАРКИБДАГИ МАСЛАҲАТЛАР, ИННОВАЦИОН ЎЙИНЛАРНИ ЎТКАЗИШ.

Мактабни битирганларга гувоҳнома берилади.

Барча хоҳловчилар инглиз тилини жадал ўрганиш курсларига таклиф этиладилар.

МАШҒУЛОТЛАР — ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-97-94, 41-07-09.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 24/VII да **Нурхон**, 26/VII да **Ака-ука совчилар**, 28/VII да **Дардимни айтаман, куласизми?**

ЖУМҲУРИЯТ ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИДА — 24, 25, 26/VII да **Тақдир табассуми** (премьера), 28/VII да **Золушка**.

КИНО

24 ИЮЛЬ

Алишер Навоий номидаги Санъат саройи — «АГАРДА» (17.00, 20.00, ўзбек тилида).

«БОКСЧИ» (19.00, кичик зал).

Чайка — «КИЧИК ГУВОҲ» (18.30, 20.45).

Москва — «БОЗОР МАЙДОНИ» (17.00, 20.00).

Лисунов номли — «ҚУВНОҚ ТАЪТИЛЛАР» (жуфт соатларда).

25 ИЮЛЬ

Алишер Навоий номидаги Санъат саройи — «АГАРДА» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00, ўзбек тилида).

«БОКСЧИ» (10.00, 12.00, 16.00, 19.00 кичик залда).

Чайка — «КИЧИК ГУВОҲ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 20.45).

Москва — «БОЗОР МАЙДОНИ» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Лисунов номли — «ҚУВНОҚ ТАЪТИЛЛАР» (жуфт соатларда).

Тошкент Давлат медицина институти томонидан **Мавлянов Абдиқодир** номига берилган ИВ—1 308035 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент Доришунослик олий билимгоҳи жамоаси микробиология кафедраси доценти **Ҳайрулла Насруллаевич АБДУЛЛАЕВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

«Ташгипрогор» институти жамоаси институт ходими **Хатира Абдуқодировна ШАМСУТДИНОВАнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар комитети

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 33-55-83.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

89.968 нусхада чоп этилади. Индекс 64690, Буюртма 5693. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Босмага бериш вақти 11.10. Босмага берилди 11.30.